

Zselic

HUDD10013

különleges madárvédelmi terület

fenntartási terv

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

Pécs

2022

Készítette:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel: 72/517-200, 30/288-1308

E-mail: dunadrava@ddnp.hu

Web: <https://www.ddnp.hu/>

Környezeti Projekt Kft.

9462 Völcséj, Fő u. 126.

Tel: 06-20-2242432

E-mail: kornyeziprojekt@gmail.com

Felelős tervező

Dr. Király Gergely

Vezető szakértő

Dr. Király Gergely

Közreműködő szakértők

Daróczi Zsolt

Dévényi Borbála

Hódossy Attila

Kulcsár Péter

Pintér András

Szegvári Zoltán

Völgyi Sándor

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	8
2. Veszélyeztető tényezők	15
3. Kezelési feladatok meghatározása	19
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	19
3.2. Kezelési javaslatok	20
3.2.1. Élőhelyek kezelése	23
3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések	23
3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések	24
VI Vizes élőhelyek (tavak, nádasok, mocsarak).....	24
GY Gyepterületek (rétek, legelők)	26
CF Cserjés-fás szegélyek és mozaikok.....	28
TE Őshonos fafajú természetes és természetstörű erdők, valamint idegenhonos fafajokkal elegyes származékaik	31
IE Idegenhonos fafajú erdők	34
AG Agrár élőhelyek	36
BE Beépített területek	37
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	38
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	38
3.2.4. Kutatás, monitorozás	39
3.2.5. Mellékletek.....	40
A tervezési terület kezelési egységeinek térképe	41
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	53
3.3.1. Agrártámogatások	53
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer.....	53
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	56
3.3.2. Pályázatok	56
3.3.3. Egyéb.....	57
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	58

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	58
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	59
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	62
4. Jóváhagyó nyilatkozat	64

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Zselic különleges madárvédelmi terület
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD10013
-----------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	23053,11 ha
-----------------------------------	-------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2021. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő fajok

Darázsölyv (*Pernis apivorus*) (r)
Fekete harkály (*Dryocopus martius*) (p)
Fekete gólya (*Ciconia nigra*) (r)
Hamvas küllő (*Picus canus*) (p)
Jégmadár (*Alcedo atthis*) (p)
Kék galamb (*Columba oenas*) (r)
Közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) (p)
Barna rétihéja (*Circus aeruginosus*) (r)
Cigányréce (*Aythya nyroca*) (r)
Kis légykapó (*Ficedula parva*) (r)
Kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) (r)
Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) (r)
Rétisas (*Haliaeetus albicilla*) (p)
Tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) (r)
Törpegém (*Ixobrychus minutus*) (r)

r – fészkelő; p – állandó

1.4.2. Jelölőnek javasolt faj

Karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) (r)

1.5. Érintett települések

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Almamellék	Baranya	1768,34	7,67	39,89
Almáskeresztúr	Baranya	25,38	0,11	1,95
Bakóca	Baranya	383,91	1,67	36,06
Bárdudvarnok	Somogy	795,42	3,45	16,38
Boldogasszonyfa	Baranya	204,08	0,89	11,85
Bőszénfa	Somogy	2506,09	10,87	58,37
Bükkösd	Baranya	408,32	1,77	13,54
Csebény	Somogy	1,37	0,01	0,36
Cserénfa	Somogy	1502,76	6,52	84,66
Gálosfa	Somogy	145,50	0,63	7,37
Gödre	Baranya	767,91	3,33	19,23
Hajmás	Somogy	592,56	2,57	53,30
Hetvehely	Baranya	589,81	2,56	27,59
Horváthertelend	Baranya	0,44	0,00	0,08
Ibafa	Baranya	1192,01	5,17	40,69
Kaposgyarmat	Somogy	647,07	2,81	58,43
Kaposhomok	Somogy	574,48	2,49	50,04
Kaposkeresztúr	Somogy	521,43	2,26	26,33
Kaposvár	Somogy	555,41	2,41	4,89
Kaposszerdahely	Somogy	67,55	0,29	7,64
Kisbeszterce	Somogy	371,54	1,61	49,73
Kishajmás	Baranya	0,76	0,00	0,06
Magyarlukafa	Baranya	650,43	2,82	50,17
Mindszentgodisa	Baranya	61,08	0,26	2,66
Mozsgó	Baranya	34,90	0,15	1,60
Patca	Somogy	192,86	0,84	38,89
Sántos	Somogy	353,73	1,53	31,09
Simonfa	Somogy	413,70	1,79	37,62
Somogyhárságy	Baranya	1070,77	4,64	79,23
Somogyhatvan	Baranya	9,94	0,04	0,32
Szágy	Baranya	359,21	1,56	38,19
Szenna	Somogy	1254,56	5,44	46,49
Szentbalázs	Somogy	825,44	3,58	68,03
Szentkatalin	Somogy	122,14	0,53	9,18
Szentlászló	Baranya	9,24	0,04	0,66
Szilvásszentmárton	Somogy	231,76	1,01	32,74
Tormás	Baranya	738,21	3,20	29,89
Vásárosbéc	Baranya	323,39	1,40	13,12
Visnye	Somogy	1,35	0,01	0,06
Zselickisfalud	Somogy	1821,15	7,90	69,84
Zselickislak	Somogy	569,08	2,47	54,78
Zselicszentpál	Somogy	388,04	1,68	37,51
Összesen:		23053,11	100,00	

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek

által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
országos jelentőségű védett terület	126/TK/76	Zselici Tájvédelmi Körzet	8136,36	35,29	6/1976. OTvH számú határozata és 87/2007. (X. 18.) KvVM rendelet a Zselici Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról
ex lege védett földvár		Ibafa, Pincehát			1996. évi LIII. törvény és egyedi védetté nyilvánító határozatok
helyi jelentőségű védett terület	1/152/TT/11	Almamelléki Ősbükkös Természetvédelmi Terület	9,50	0,04	1996. évi LIII. törvény
helyi jelentőségű védett terület	13/19/TT/77	Bószénfa Farkaslaki-erdő Természetvédelmi Terület	223,88	0,97	1996. évi LIII. törvény
helyi jelentőségű védett terület	13/94/TT/00	Észak-Zselici Természetvédelmi Terület	1718,00	7,45	1996. évi LIII. törvény
helyi jelentőségű védett terület	13/117/TT/04	Kaposgyarmati külterületi Természetvédelmi Terület	850, 00	3,68	1996. évi LIII. törvény
helyi jelentőségű védett terület	13/129/TT/04	Szentbalázsi Természetvédelmi Terület	444,40	1,92	1996. évi LIII. törvény
Kiemelt jelentőségű Természet-megőrzési Terület	HUDD20004	Dél-Zselic	6804,78	29,52	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
Kiemelt jelentőségű Természet-megőrzési Terület	HUDD20016	Észak-zselici erdőségek	16248,33	70,48	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
					területekről
ökológiai hálózat magterület övezete	MT	–	22203,22	96,31	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete	ÖF	–	546,08	2,36	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
Natúrpark		Zselici Ezüsthárs Natúrpark	8100	35,20	
Csillagos égbolt-park		Zselici Csillagoségbolt-park	8136,36	35,29	

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik a tervezési területre.

1.7.2. Településrendezési eszközök

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről c. jogszabály az Országos Területrendezési Tervről.

Somogy megye területrendezési terve: a Somogy Megyei Közgyűlés Elnökének 6/2020. (III.16.) önkormányzati rendelete

Baranya megye területrendezési terve: 4/2020. (IV.22.) megyei önkormányzati rendelet Baranya Megye Területrendezési Tervéről

Almamellék:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 9/2007. (IV.27.) rendelet. Módosítva: 6/2016. (VIII.31.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 28/2007 (IV.26.) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 56/2004. (IX.15) számú határozat.

Almáskeresztúr:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: Nincs adat.

Bakóca:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: Nincs adat.

Bárdudvarnok:

Településrendezési terv: 11/2003, 2003. december

Településfejlesztési koncepció: 157/1998 (XI. 26.) határozat

Bükkösd:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 12/2006 (XI.16.) rendelet. Módosítva: 8/2009. (05. 08.) és 9/2012. (VII. 27.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 101/2006 (XI.15.) határozat. Módosítva: 35/2009 (V.07.) rendelet és 62/2012. (VII. 26.) határozattal.

Bőszénfa:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 13/2004. (XI. 19.) rendelet. Módosítva: 5/2007 (V. 16.) és 4/2013. (VII. 15.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 82/2004. (XI. 29.) határozat. Módosítva: 40/2013. (VII. 15.) határozattal.

Boldogasszonyfa:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 7/2005.(IX.5.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 59/2005 (IX.05.) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 67/2004 (VIII.23.) határozat.

Csebény:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 7/2007 (IV.24.) rendelet. Módosítva: 9/2017. (X.19.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 14/2007 (IV.23.) határozat. Módosítva: 60/2017. (X.18.) határozattal.

Cserénfa:

Településszerkezeti terv: 40/2003. (VI. 30.) határozat

Településfejlesztési koncepció: 15/2002. (II. 25.) határozat

Gálosfa:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 4/2005 (II. 25.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 12/2005. (II. 23.) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 29/2002. (IV. 10.) határozat.

Gödre:

Településszerkezeti terv: Nincs adat.

Hajmás:

Településrendezési terv: 1/2004. (I. 28.) határozat

Településfejlesztési koncepció: 23/2002. (III. 26.) határozat

Hetvehely:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 5/2005 (VI.01.) rendelet.

Településszerkezeti terv: Nincs adat.

Településfejlesztési koncepció: 25/2004 (VIII.12.) határozat.

Horváthertelend:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 11/2005 (X.27.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 39/2005 (X.26.) határozat.

Ibafa:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 1/2006 (II.16.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 12/2005 (II.15.) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 16/2005 (II.14) határozat.

Kaposgyarmat:

Településszerkezeti terv: 12/2005. (II. 21.) határozat

Településfejlesztési koncepció: 53/2003. (XII. 8.) határozat

Kaposhomok:

Településszerkezeti terv: 29/2002. (IX. 30.) határozat

Kaposkeresztúr:

Településszerkezeti terv: 54/2004. (IX.06.) határozat (teljes terület), 43/2010.(IV.6.) hat. (területrész)

Kaposvár:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 70/2005. (XII. 15.) rendelet

Településszerkezeti terv: 377/2005 (XII. 14.) határozat (teljes terület), 179/2009 (IX.24.) hat., 116/2009 (VI.11.) hat., 15/2010 (II.25.) hat. (területrész, módosítások)

Településfejlesztési koncepció: 71/2004 (IV. 22.) határozat

Kaposszerdahely:

Településszerkezeti terv: 54/2005. (XII. 15.) határozat (teljes terület), 76/2006 (XI. 21.) Határozat (területrész), 71/2008 (VIII.29.) határozat (területrész)

Kisbesterce:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 10/2005 (XII.02.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 10/2005 (XII.02.) rendelet.

Kishajmás:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: Nincs adat.

Magyarlukafa:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 1/2004 (I.27.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 1/2004 (I.27.) rendelet.

Mindszentgodisa:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: Nincs adat.

Mozsgó:

Településszerkezeti terv: Nincs adat.

Patca:

Településszerkezeti terv: 16/2001. (IV. 17.) határozat, 23/2007. (IV. 27.) Határozat (területrész).

Településfejlesztési koncepció: 1/2001 (I. 24.) határozat

Sántos:

Településszerkezeti terv: 102/2007 (XII.13) hat.

Településfejlesztési koncepció: 110/2000 (XI. 23.) határozat

Simonfa:

Településszerkezeti terv: 15/2003. (II. 28.) határozat

Somogyhatvan:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 12/2005 (XI.15.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 12/2005 (XI.15.) rendelet.

Településfejlesztési koncepció: 54/2004. (XI.30) határozat.

Somogyhárság:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: Nincs adat.

Szágy:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 5/2005. (V. 9.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 37/2005. (V. 4.) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 36/2005. (V. 4.) határozat.

Szena:

Településszerkezeti terv: 14/2007. (II. 23.) Határozat

Településfejlesztési koncepció: 46/2003. (VII. 16.) határozat

Szentbalázs:

Településszerkezeti terv: 10/2007.(II.05.) (II. 5.) Határozat

Településfejlesztési koncepció: 51/2003. (XI. 27.) határozat

Szentkatalin:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 4/2004. (IV.29.) rendelet. Módosítva: 8/2006 (III. 24.), 9/2006 (VI. 1.), 18/2006 (X.26.), 1/2007 (I. 29.) és 8/2007 (III. 29.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 8/2004. (IV.29) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 2/2004. (II.09.) határozat.

Szentlászló:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 13/2005 (X.29.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 13/2005 (X.29.) rendelet.

Szilvásszentmárton:

Településszerkezeti terv: 28/2004. (VII. 23.) határozat, 19/2006. (VII. 25.) Határozat (területrészt)

Településfejlesztési koncepció: 13/2003. (IV. 8.) határozat

Tormás:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 1/2006. (I. 13.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 1/2006. (I. 12.) határozat.

Településfejlesztési koncepció: 208/2004. (XII.21.) határozat.

Vásárosbéc:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: Nincs adat.

Visnye:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 7/2000 (IX. 29.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 7/2000 (IX. 29.) rendelet.

Zselickisfalud:

Településszerkezeti terv: 29/2013. (VII. 15.) határozat

Településfejlesztési koncepció: 11/2003. (IV.07.) határozat

Zselickislak:

Településszerkezeti terv: 51/2003. (VII. 10.) határozat

Zselicszentpál:

Településszerkezeti terv: 57/2003. (VI. 11.) határozat

A tervek elérhetők az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerben (TeIR): <https://www.teir.hu/>

1.7.3. Körzeti erdőtervek

Hetvehelyi Erdőtervezési Körzet

Körzeti erdőterv ügyiratszám: 2523/2015.

Érvényesség időszaka: 2016. január 1. – a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes

Kelet - Zselic Erdőtervezési Körzet

Körzeti erdőterv ügyiratszám: 2832/2014.

Érvényesség időszak: 2015. január 1. - a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes

Nyugat-Zselic Erdőtervezési Körzet

Körzeti erdőterv ügyiratszám: NFK-4081/21/2021.

Érvényesség időszaka: 2021. - a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes

Sásdi Erdőtervezési Körzet

Körzeti erdőterv ügyiratszám: 7036/2010.

Érvényesség időszaka: 2012. január 1. – a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes

Szigetvári Erdőtervezési Körzet

Körzeti erdőterv ügyiratszám: 1645-1/2013.

Érvényesség időszaka: 2014. január 1. – a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes

1.7.4. Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület a 13/2016 (III. 2.) FM rendelet alapján a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Tájon belül a 404. számú („Zselic-közép-somogyi”), valamint a 406. számú („Mecseki”) vadgazdálkodási tájegységbe esik. Előbbi foglalja magába a terület nagyobb, míg utóbbi a kisebb részét. A tágabb térség vadállományának jellemzőit, a vadállomány-szabályozásának irányelveit, a fenntartandó vadlétszámra vonatkozó irányelveket, illetve a természet- és tájvédelmi szempontokat bemutató, a tájegységi vadgazdálkodási terv alapjául szolgáló dokumentum elérhető: <http://www.ova.info.hu/ujvgtajak.html>

A tájegységi vadgazdálkodási terveket a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII. 3.) AM rendelet tartalmazza.

Vadgazdálkodási üzemtervek érvényességi ideje: 2017-2037

Vadgazdálkodók:

Kód	Vadgazdálkodó	Határozat száma
14-354550-404	Baté-Mosdós-Nagyberki Földtulajdonosok Vadásztársasága	nincs adat
14-354850-404	Zselici Vadásztársaság	nincs adat
14-354950-404	Szent Benedek Vadásztársaság	nincs adat
14-354750-404	Somogyi Erdészeti és Faipari Zrt., Nyugat Zselic	SO-04H/FM/00653-3/2019
14-354760-404	Somogyi Erdészeti és Faipari Zrt., Kelet Zselic	SO-04H/FM/00654-3/2019
14-354650-404	Surján-Kapos Völgye Vadásztársaság	nincs adat
14-355750-404	Westerheide Kft.	SO-04H/FM/00235-5/2019
14-356450-404	Szent István Egyetem	SO-04H/FM/00182-5/2019
02-500660-406	Aranyborjú Földtulajdonosi	BA-04/FO/00163-6/2019

Kód	Vadgazdálkodó	Határozat száma
	Vadásztársaság	
02-501570-406	Bükkösi Bikkmány Vadásztársaság	BA-04/FO/00132-9/2019
02-501550-406	Hunor-Almamellék Vadásztársaság	BA-04/FO/00171-8/2019
02-500451-406	Gödrei Zrt.	nincs adat
02-501151-406	Mecsekerdő Zrt. – Sasrét	BA-04/FO/00070-6/2019
02-501152-406	Okorvölgyi Vadásztársaság	BA-04/FO/00127-7/2019
02-501450-406	Somogyhársági Nimród Vadásztársaság	BA-04/FO/00158-13/2019

1.7.5. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Kapos (1-12) és a Fekete-víz (3-3) tervezési alegység területén helyezkedik el. A Kapos (1-12) tervezési alegység Vízyűjtő-gazdálkodási Tervét a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, a Fekete-víz (3-3) tervezési alegység Vízyűjtő-gazdálkodási Tervét a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság adta ki 2016-ban. Az első vízyűjtő gazdálkodási terv felülvizsgálata 2015-ben zajlott, a felülvizsgált tervet a Kormány 1155/2016. (III. 31.) határozatával fogadta el.

Magyarország 2015. évi Vízyűjtő-gazdálkodási Tervének elérhetősége:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

Alegységek Vízyűjtő-gazdálkodási Tervének elérhetősége:

Kapos alegység:

http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/98C046C6-684F-4D95-B193-B5DCC4CFD50F/VGT2_1-12_Kapos_vegleges.pdf

Fekete-víz alegység:

http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/B4930EA6-3521-46CE-8D5D-1586BF19FC15/VGT2_3_3_Fekete_viz_vegleges.pdf

1.7.6. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen létesített mesterséges vízterek egy része halgazdálkodási vízterületként funkcionál, ide tartoznak a Zsippói-halastavak Zsippó III.-VI. számú tavak (Bárdudvarnok, víztérkódja: 14-096-1-4; halgazdálkodásra jogosult: Pitz András), a Ropolyi-horgásztavak Ropolyi-tó (Böszénfa, víztérkódja: 14-0138-1-1; halgazdálkodásra jogosult: „Gyertyános” Horgász Egyesület), Rákói-halastó (Kaposkeresztúr), és a Szentbalázsi-halastó Szentbalázsi-tó (víztérkódja: 14-060-1-5), Galambosi-halastó (Szentbalázs, víztérkódja: 14-0060-1-5;

halgazdálkodásra jogosult: Szentbalázi Horgászegyesület). Emellett a területen halastavak is találhatók: Rákói-halastó (Kaposkeresztúr) és Kishársági-halastó (Somogyhárságy).

A Zsippói-halastavak nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek halgazdálkodási tervei az illetékes halgazdálkodási hatóságnál fellelhetők, a halastavak üzemterve jellemzően nem publikus.

1.7.7. Egyéb tervek

Natura 2000 fenntartási tervek

HUDD20004 Dél-Zselic (elfogadott)

<https://www.ddnp.hu/fileman/Uploads/Natura2000/HUDD20004.pdf>

HUDD20016 Észak-zselici erdőségek (elfogadott)

<https://www.ddnp.hu/fileman/Uploads/Natura2000/HUDD20016.pdf>

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kis jelentőségű	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A területen belül ható veszélyeztető tényezők				
A02	Mezőgazdasági művelési mód változása (kivéve lecsapolás és égetés)	L	5	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>) esetében a cserjés- gyepes területek felszámolása potenciálisan fészkelő- és táplálkozóterületek elvesztését, esetleg költések megghiúsulását jelentheti.
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	L	10	Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) és karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>) esetében a cserjés-gyepes területek felszámolódása fészkelő- és táplálkozóterületek elvesztését jelenti.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	5	Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) és karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>) esetében a cserjés-gyepes területek felszámolódása fészkelő- és táplálkozóterületek elvesztését jelenti. Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) esetében a táplálkozóterületek kiüresedésével járhat.
A25	Felszíni vagy felszín alatti vizek pontoszerű szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek	M	10	A halastavakon és más vizes élőhelyeken potenciálisan a vízminőség romlásával, táplálékkészlet beszűkülésével járhat, a cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>), kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>) esetében.
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	10	Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) és karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>) esetében a cserjés-gyepes területek felszámolódása potenciálisan fészkelő- és táplálkozóterületek elvesztését jelenti.
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	M	30	A homogén, elegyetlen erdőszerkezet kialakítása negatívan befolyásolja az erdei odúlakó fajok táplálkozási és költési lehetőségeit a fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös

				légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) esetében.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	M	10	Az akác (helyenként fenyők) alkalmazása jelentősen rontja az erdei odúlakó fajok táplálkozási és költési lehetőségeit és kedvezőtlen állományszerkezetet hoz létre a bükkös és gyertyános-tölgyes termőhelyeken, a fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) esetében.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	30	A fakitermelések veszélyeztetik az erdőben költő fajok fészkeléseit a közvetlen veszélyeztetés, zavarás és módosuló állományszerkezet révén a darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) esetében.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	30	Az odvas faegyedek eltávolítása, illetve a holtfa kialakulását gátló gazdálkodási módszerek negatívan befolyásolják az erdei odúlakó fajok táplálkozási és költési lehetőségeit a fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) esetében.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	H	30	Az Evt. hagyásfákra, illetőleg hagyásfacsoportok meghagyására vonatkozó előírását sértő idős (akár pusztuló) faegyedek, hagyásfák eltávolítása negatívan befolyásolja az erdei odúlakó fajok táplálkozási és költési lehetőségeit a fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) esetében, ill. megnehezíti a fán fészkelő

				darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) költőhely-választását.
B09	Tarvágás	M	10	A nagy kiterjedésű (erdőrészlet-szintű), összefüggő vágásterületek kialakítása negatívan befolyásolja az erdei madárfajok táplálkozási és költési lehetőségeit, ill. fokozza a zavaró hatásokat a darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) esetében.
B16	Faanyag szállítása	M	30	A költési időszakban a terepi zavarás negatív hatása a darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) esetében költségek meghiúsulásához vezethet.
D06	Elektromos áram és kommunikáció átvitel (vezetékek)	L	5	Nem megfelelően szigetelt közép feszültségű vezetékek áramütéshez vezethetnek elsősorban a darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>) és barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) esetében.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	20	A költési időben jelentkező zavarás negatívan befolyásolja az erdei madárfajok költési sikerességét a darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>), fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), kék galamb (<i>Columba oenas</i>), közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>), kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), ill. a vizes élőhelyeken a barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) esetében.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	30	Lecsökkent zsákmányállatpopuláció (kisemlősök, halak, kételtűek) esetén erősödő táplálékkonkurenciát jelenthet a nagylétszámú róka-, aranyakál-, borz- és vaddisznóállomány a rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>) számára.

I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	L	10	A spontán terjedő lágyszárú (pl. aranyvessző) és fásszárú (pl. akác, zöld juhar) fajok csökkentik a természetes élőhelyek diverzitását, szerkezeti gazdagságát, ezáltal negatívan befolyásolják valamennyi, a területen költő vagy táplálkozó jelölő madárfaj élőhelyeinek eltartóképességét.
K05	Víztestek fizikai változása	M	20	Halastavak és vizes élőhelyek víz- és növényzeti borításának, áramlási viszonyainak változása potenciálisan a cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>), kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) esetében ronthatja a táplálkozóterületek értékét és esetenként a költségek megműveléséhez vezethet.
A területre ható külső veszélyeztető tényezők				
K05	Víztestek fizikai változása	M	nem értelmezhető	A tervezési területen kívül fekvő nagyobb halastavak és vizes élőhelyek víz- és növényzeti borításának változása a fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) esetében potenciálisan ronthatja a táplálkozóterületek értékét és esetenként a költségek megműveléséhez vezethet.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	30	Halastavak és vizes élőhelyek kiszáradása, növényzeti viszonyainak változása a cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>), jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>), kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) esetében potenciálisan ronthatja a táplálkozóterületek értékét és a költségek megműveléséhez vezethet.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A HUDD 10013 Zselic terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
- A terület célkitűzései és prioritásai a terület hivatalos Natura 2000 adatlapján található (<https://natura2000.eea.europa.eu/natura2000/SDF.aspx?site=HUDD10013>)

Fő célkitűzések:

Általános célok

- Nagy területen idős, holtfában és odvas fákban gazdag foltokat tartalmazó, fajgazdag, heterogén szerkezetű, őshonos fafajokból álló erdők létrehozása és fenntartása a Zselic erdőterületein.
- Változatos, mozaikos élőhelyek létrehozása és fenntartása a nem erdei élőhelyeken, a rét és legelőterületeken, valamint a vizes élőhelyeken fás és cserjés elemek megtartásával, fejlesztésével.
- A nagyvad, elsősorban a vaddisznó és a gímszarvas okozta növényzeti, termőhelyi károk csökkentése.
- A területen található mesterséges élőhelyek (pl. szántók, tájidegen faültetvények) fokozatos átalakítása a termőhelynek megfelelő természetes élőhely-típussá.

Specifikus célok

- Kiemelt fontosságú a következő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása: rétisas (*Haliaeetus albicilla*), fekete gólya (*Ciconia nigra*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), kék galamb (*Columba oenas*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*).
- Kiemelt fontosságú a következő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása: törpegém (*Ixobrychus minutus*), cigányréce (*Aythya nyroca*), hamvas küllő (*Picus canus*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), kis légykapó (*Ficedula parva*).

További célkitűzések:

Bár a tervezési terület különleges madárvédelmi terület így a terület kijelölésének alapjául a közösségi madárfajok szolgálnak, összhangban a vele átfedő HUDD20004 Dél-Zselic HUDD20016 Észak-zselici erdőségek természetmegőrzési területek fenntartási tervével, fontosak az alábbi célok:

- A *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) réttársulások extenzív művelésének fenntartása, leromlott állományaik regenerációja.
- A lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdői (9180), enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) (91L0), illír bükkösök

(*Aremonio-Fagion* (91K0), pannon cseres-tölgyesek (91M0) élőhely-típusok állományainak megőrzése, termőhelyeik ökológiai állapotjavítása.

- A xilofág rovarfajok állományai számára kedvező fafajösszetétel és állományszerkezet biztosítása az erdőkben.
- Az idegenhonos özönfajok közül az egyes jelölő élőhelyeken megjelenő akác (*Robinia pseudoacacia*) és más fásszárú özönfajok, valamint a vágásokban, szegélyekben megjelenő magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) visszaszorítása.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján jelen fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhöz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési javaslatok megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A tervezési terület természeti értékeinek megőrzését szolgáló javaslatokat általánosságban (gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok), és úgynevezett kezelési egységekhez rendelten adjuk meg a következőkben. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális ANÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép foltjaihoz kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelendők egy kezelési egységbe kerültek.

A kezelési egységekhez kötött intézkedések két szinten kerültek meghatározásra. (1) A kötelezően betartandó előírások pontnál érintettségtől függően a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletet, az érvényben lévő erdőterv rendeletet, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt, vagy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényt szerepeltetjük. (2) A gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállaláson alapuló előírás-javaslatok.

A kezelési egységek listája az érintett élőhelytípusok feltüntetésével:

Kezelési egység kódja	Kezelési egység elnevezése és a kapcsolódó természetvédelmi cél	Érintett terület (ha és %)	Érintett élőhelytípusok (ÁNER és Natura 2000 kódokkal)
VI	Vizes élőhelyek (tavak, nádasok, mocsarak)	65,75 ha, 0,29 %	Ac Alló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete B1a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B4 Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek B5a Nem zsombékoló magassárrétek (részben) OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (részben) U9 Állóvizek
GY	Gyepterületek (rétek, legelők)	1233,77 ha, 5,35 %	B5 Nem zsombékoló magassárrétek (részben) D34 Mocsárrétek D5 Patakparti és lápi magaskórósok D6 Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet E1 Franciaperjés rétek E2 Veres csenkeszes rétek OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (részben) OB Jellegtelen üde gyepek OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek OD Lágyszárú évelő özőnfajok állományai OF Magaskórós ruderalis gyomnövényzet OG Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) (6510)
CF	Cserjés-fás szegélyek és mozaikok	291,07 ha, 1,26%	J1a Fűzlápok P2a Üde és nedves cserjések P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések P2c Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok RA Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (részben) Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) Keménnyfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) Illír bükkösök (<i>Aremonio-Fagion</i>) (91K0)
TE	Őshonos fafajú természetes és természet szerű erdők, valamint idegenhonos fafajokkal elegyes származékaik	19222,25 ha, 83,38 %	J2 Láp- és mocsárerdők J5 Égerligetek J6 Keménnyfás ártéri erdők K1a Gyertyános-kocsányos tölgyesek K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek K5 Bükkösök

Kezelési egység kódja	Kezelési egység elnevezése és a kapcsolódó természetvédelmi cél	Érintett terület (ha és %)	Érintett élőhelytípusok (ÁNER és Natura 2000 kódokkal)
			L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek LY1 Szurdokerdők P1 Őshonos fafajú fiatalosok P8 Vágásterületek RB Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők RDa Őshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők (részben) RDb Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (részben) Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> erdői (9180*) Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*) Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) Illír bükkösök (<i>Aremonio-Fagion</i>) (91K0) Pannon cseres-tölgyesek (91M0)
IE	Idegenhonos fafajú erdők	1544,73 ha, 6,70%	RDa Őshonos lombos fajokkal elegyes fenyves származékerdők (részben) RDb Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (részben) S1 Ültetett akácok S2 Nemesnyárasok S3 Egyéb tájidegen lombos erdők S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek S5 Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek S6 Nem őshonos fajok spontán állományai S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (részben)
AG	Agrár élőhelyek	519,72 ha, 2,25 %	T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák T2 Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák T8 Extenzív szőlők és gyümölcsösök T9 Kiskertek (részben) T10 Fiatal parlag és ugar
BE	Beépített területek	175,82 ha, 0,76 %	T9 Kiskertek (részben) U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények U3 Falvak, falu jellegű külvárosok U4 Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók U10 Tanyák, családi gazdaságok U11 Út- és vasúthálózat

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza, nem végezhető.

A HUDD10013 Zselic madárvédelmi terület teljes mértékben átfed természetmegőrzési területekkel, így esetében figyelembe kell venni a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet előírásait az egyéb (nem madár) jelölő fajokkal és jelölő élőhelyekkel kapcsolatban is.

A HUDD10013 Zselic madárvédelmi terület részben átfed védett természeti területekkel (Zselici TK és helyi jelentőségű védett területek), amelyek esetében alkalmazni kell a 1996. évi LIII. törvény egyes előírásait is.

Védett fajokat érintő tevékenység esetében (függetlenül a terület védettségi státuszától) szintén követni kell a 1996. évi LIII. törvény egyes előírásait.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése legfeljebb szántó, ill. művelésből kivont művelési ágú és természetvédelmi szempontból értéktelen területeken javasolt, ahol jelölő fajokra nincs jelentős negatív hatással.

Bányatelek létesítése a tervezési terület ökológiai hálózat magterület besorolású részterületein az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény alapján tilos.

Új elektromos vezetékek létesítése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását. Új elektromos, vagy más nyomvonalas közmű létesítése során, vagy meglévő légvezetékek földkábelre cserélése esetén a meglévő földutak nyomvonalának használata javasolt.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra jelentős mértékű bővítése (pl. új nyomvonalú közutak kialakítása) nem kívánatos, a földutak korszerűsítését a természetvédelmi érdekekkel összhangban kell megvalósítani. Az úthálózat bármilyen fejlesztése (beleértve a gyalogút hálózatot, kerékpárutakat, illetve turisztikai berendezések, építmények elhelyezését) előtt szükséges a forgalomnövekedés hatásait előzetesen vizsgálni, illetve az abból fakadó – a természeti értékekre káros – hatásokat mérsékelni.

Turisztikai célú gépjárműhasználat és technikai sportok üzése (quad, terepmotorozás) a tervezési területen (a burkolt utak kivételével) nem javasolt.

Tanösvények, kerékpáros útvonalak, esetleg más irányú turisztikai fejlesztések tervezése és kivitelezése során a jelölő fajok megőrzését biztosítani kell. A tervezés során a természetvédelmi kezelővel és a hatósággal egyeztetni szükséges.

100 főt meghaladó közösségi vagy tömegsport rendezvények a hatályos jogszabályok szerint külön engedély alapján tarthatók, ezek típusának meghatározása, térbeli és időbeli korlátozása is indokolt a természeti értékek megőrzése érdekében.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

VI Vizes élőhelyek (tavak, nádasok, mocsarak)

Kezelési egység kódja:	VI
Kezelési egység meghatározása:	Vizes élőhelyek (tavak, nádasok, mocsarak)
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	Ac Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete B1a Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B4 Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek B5a Nem zsombékoló magassárrétek (részben) OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (részben) U9 Állóvizek
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*)
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>) Jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>) Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) Cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>) Kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>) Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) Törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>) Tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>) Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) Sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>) Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A gazdálkodás során csak olyan tevékenység javasolt, mely a természetes fajösszetételű és szerkezetű vízi és mocsári növényzet nagyobb területen való fenntartását (amelyek egyes közösségi jelentőségű madárfajok költőhelyei), ill. a természetközeli összetétellel bíró vízi életközösségek (amelyek a közösségi jelentőségű madárfajok táplálékforrásai) fenntartását biztosítja.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	Kötelezően betartandó előírások: A kezelési egység egy részére nincsenek érvényben vonatkozó kötelező előírások, a gyepek élőhelyekre vonatkozó kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) korm. rend. tartalmazza. Lásd még a 3.2.1.1. pontban megfogalmazott általános előírásokat. Javasolt előírások: – Vegyszer használata kizárólag fainjektálás során lehetséges. (V05) Megj.: inváziós fajok irtása céljából – Nyílt vízfelületek medrének kotrása nem engedélyezhető. (V08) – A vízi növényzet nem irtható. (V11) A természetközeli állapotú vizes élőhelyeken – Április 1. és július 15. között hínárvágás nem végezhető. (V17) – Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (V19). <u>Megj.:</u> mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél. – A területen élő és táplálkozó madarak riasztásának időbeli és területi korlátozásait a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett módon, a madárriasztási tervnek megfelelően lehet végezni. (V26)

	– A szaporodási időszakban, a tó feltöltését követően – a tervezett lehalászási időszakoktól eltekintve – a tó vízszintje legfeljebb +/- 20 cm-t ingadozhat. (V33) – A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67) <u>Megj.</u>: jó állapotú élőhelyeken, ahol a jelenlegi, ideális állapot fenntartása kezelés nélkül optimális – Cserjeirtás nem megengedett. (GY17) <u>Megj.</u>: jó állapotú élőhelyeken, ahol a cserjés mozaik az élőhely diverzitását fokozza – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21) <u>Megj.</u>: jó állapotú élőhelyeken, ahol a beavatkozás az élőhelyi diverzitást degradálná – Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26) – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórton jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) <u>Megj.</u>: olyan helyen, ahol a cserjésedés az élőhely teljes megszűnését jelentené – Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107) – A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető. (VA03)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén az esetleges élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés során a természetes szukcessziós folyamatok érvényesülését és a természetes nádas-mocsári és hínárnövényzet kialakulásának legalább a víztest egy részét érintő kialakítását javasolt támogatni. Élőhelyrekonstrukció és -fejlesztés részben a fészkelő- és táplálkozóterületek kialakulásának elősegítése tekintetében, részben az inváziós növényfajok ellen történő fellépés tekintetében tervezhető.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részen foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységhez vizes élőhelyek tartoznak, melyek hidrológiai viszonyainak, élőhely-szerkezetének és természetességi állapotának megőrzése elsődleges természetvédelmi feladat az itt fészkelő és táplálékkereső madárfajok védelme érdekében. Az önkéntesen vállalható előírás-javaslatokat ennek megfelelően az ide tartozó élőhelyek és az azokhoz kötődő jelölő fajok figyelembevételével foglaltuk meg. A kezelési egységhez tartozó jelölő fajok fészkelő és táplálékkereső állományának fenntartása szorosan kötődik a megfelelő vízminőség és áramlási viszonyok biztosításához, a szennyeződések elkerüléséhez. A vizes élőhelyek vegetációs állapotának óvása (mozaikos élőhelyszerkezet, inváziós fajok visszaszorítása, megfelelő vízállapot biztosítása a költési időszakban) az itt fészkelő fajok (barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>), jégmadár (<i>Alcedo atthis</i>), kis vöcsök (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)) számára fontos. Ugyanezen fajok, továbbá a fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>) és rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) esetében prioritást élvez a táplálkozóhelyek jó állapotának és zavartalanságának fenntartása. Valamennyi faj érdekében a költési időszakra vonatkozó egyes előírások a fészkek fizikai veszélyeztetésének elkerülését, ill. a zavarás szintjének mérséklését szolgálják.

GY Gyepterületek (rétek, legelők)

Kezelési egység kódja:	GY
Kezelési egység meghatározása:	Gyepterületek (rétek, legelők)
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	B5 Nem zsombékoló magassásrétek (részben) D34 Mocsárrétek (részben) D5 Patakparti és lápi magaskórósok (részben) D6 Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet E1 Franciaperjés rétek E2 Veres csenkeszes rétek OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (részben) OB Jellegtelen üde gyepek OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek OD Lágyszárú évelő özőnfajok állományai OF Magaskórós ruderalis gyomnövényzet OG Taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) (6510)
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) Karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>) Tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) Sötét hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>) Törpészender (<i>Proserpinus proserpina</i>) Vérfü-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. Általános cél a gyomosodás (különösen inváziós fajok előretörése), valamint a nagymértékű cserjésedés-beerdősödés megakadályozása, de egyben a mozaikos élőhelyszerkezet (szegélyek, kisebb cserjés foltok, facsoportok) fenntartásának biztosítása. A kezelési egységbe sorolt gyepek esetében a hasznosítást elsősorban legeltetéssel (kiegészítő tisztító kaszálás alkalmazásával), vagy évi egy kaszálással javasolt végezni. A cserjék, fák kivágása csak ősszel-télen történhet a fészkelő madarak védelme érdekében. A jelölt madárfajok tekintetében az élőhely megőrzése főleg a stabil táplálékbázis fenntartását, ill. néhány faj esetében a fészkelőhelyek védelmét célozza.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól. Lásd még a 3.2.1.1. pontban megfogalmazott általános előírásokat. <i>Javasolt előírások:</i> – Felülvetés nem megengedett. (GY01) – Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02) – Dobkása és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata nem megengedett. (GY08) – Fogasolás nem megengedett. (GY09) – Tárcsázás nem megengedett. (GY10) – Kiszántás nem megengedett. (GY13)

	– Kizárólag kaszálassal történő hasznosítás. (GY20) <u>Megi.</u>: jó állapotú élőhelyeken, ahol a fajgazdag növénytársulás fennmaradását ez biztosítja – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórótan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) <u>Megi.</u>: olyan helyen, ahol a cserjésedés az élőhely teljes megszűnését jelentené – A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni. (GY31) – Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges. (GY71) – A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92) – 20-30% kaszálatlan terület meghagyása parcellánként. (GY96) <u>Megi.</u>: csak a kaszáloként hasznosított területekre vonatkozik – A kaszálatlan területet évente más helyen történő kialakítása. (GY99) <u>Megi.</u>: csak a kaszáloként hasznosított területekre vonatkozik – A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el. (GY116) – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08) – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálassal történő kezelése évente legalább háromszor. (GY108) <u>Megi.</u>: csak az inváziós fajokkal borított élőhelyeken
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés az elgyomosodott, beerdősült vagy özönfajokkal benépesült eredeti jelölő élőhelyek (6440, 6510) természetességi állapotának javítása érdekében javasolható, amely közvetetten a jelölő madárfajok táplálékkínálatát és megfelelő élőhelyszerkezetének kialakítását segíti. Az élőhelyfejlesztés-javasolt módjai a gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok megvalósításával, vagy azok kombinációival történhetnek.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén épületek, építmények elhelyezése – kivéve a természetvédelmi kezelést és bemutatást szolgáló létesítmények – nem támogatható.
Kezelési javaslatok indoklása:	Alacsony intenzitású legeltetés és mozaikos kaszálás szolgálja leginkább a megfelelő, mozaikos élőhelyszerkezet kialakítását. A javaslatok az élőhelyek állapotának megőrzése és javítása érdekében, továbbá az özönnövények jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra. A degradált gyepek kevésbé kötött, intenzívebb kezelést igényelnek az özönnövények visszaszorulásáig. Visszaalakításukkal a jó természetességi élőhelyek kiterjedése növekedhet. A kezelési egységhez tartozó jelölő fajok (töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>)) fészkelő és táplálékkereső állományának állapota szorosan kötődik a táplálkozóhelyek jó állapotának és zavartalanságának fenntartásához. Valamennyi faj érdekében a költési időszakra vonatkozó egyes előírások a fészkek fizikai veszélyeztetésének elkerülését, ill. a zavarás szintjének mérséklését szolgálják.

CF Cserjés-fás szegélyek és mozaikok

Kezelési egység kódja:	CF
Kezelési egység meghatározása:	Cserjés-fás szegélyek és mozaikok
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	B5 Nem zsombékoló magassásrétek (részben) D34 Mocsárrétek (részben) D5 Patakparti és lápi magaskórósok (részben) OA Jellegtelen fátlán vizes élőhelyek (részben) J1a Fűzlápok P2a Üde és nedves cserjések P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések P2c Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok RA Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (részben)
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) (6510) Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) Keménnyás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) Illír bükkösök (<i>Aremonio-Fagion</i>) (91K0)
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>) Hamvas küllő (<i>Picus canus</i>) Örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) Töviszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>) Balkáni fakopáncs (<i>Dendrocopos syriacus</i>) Karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Gyászszincér (<i>Morimus funereus</i>) Nagy hőszincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) Díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>) Keleti mustárlepke (<i>Leptidea morsei</i>) Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>) Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) Kis apollólepke (<i>Parnassius mnemosyne</i>) Törpészender (<i>Proserpinus proserpina</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása, ill. a kisebb erdőterületek extenzív erdőszeti kezelése javasolt. Általános cél a gyomosodás (különösen inváziós fajok előretörése), valamint a nagymértékű cserjésedés-beerdősödés megakadályozása, de egyben a mozaikos élőhelyszerkezet (szegélyek, kisebb cserjés foltok, facsoportok) fenntartásának biztosítása. A kezelési egységbe sorolt mozaikos élőhelyek esetében a gyepterkeztetés elsősorban legeltetéssel, vagy maximum évi egy kaszálással javasolt végezni, de időszakos háborítatlanságuk is elfogadható. A cserjék, fák kivágása csak ősszel-télén történhet a fészkelő madarak védelme érdekében. A jelölő madárfajok tekintetében az élőhely megőrzése főleg a stabil táplálékbázis fenntartását, ill. néhány faj esetében a fészkelőhelyek védelmét célozza.
Gazdálkodáshoz	Kötelezően betartandó előírások:

köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	A gyepek komponens tekintetében a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól. Erdőterületek esetében a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről, valamint a hatályos erdőterv előírásai. Lásd még a 3.2.1.1. pontban megfogalmazott általános előírásokat. <i>Javasolt előírások:</i> <u>Gyepkezelés:</u> – Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02) – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21) <u>Megi.</u>: jó állapotú élőhelyeken, ahol a beavatkozás az élőhelyi diverzitást degradálná – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) <u>Megi.</u>: olyan helyen, ahol a cserjésedés a mozaikos élőhely teljes megszűnését jelentené – Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges. (GY29) – A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni. (GY31) – A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása. (GY32) – Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges. (GY71) <u>Megi.</u>: csak a kaszálóként hasznosított területekre vonatkozik – 20-30% kaszátlan terület meghagyása parcellánként. (GY96) <u>Megi.</u>: csak a kaszálóként hasznosított területekre vonatkozik – A kaszátlan területet évente más helyen történő kialakítása. (GY99) <u>Megi.</u>: csak a kaszálóként hasznosított területekre vonatkozik – A gyepet csak két évente lehet kaszálni. (GY118) <u>Megi.</u>: csak a részben kaszálóként hasznosított területekre vonatkozik – Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszással történő kezelése évente legalább háromszor. (GY108) <u>Megi.</u>: csak az inváziós fajokkal borított élőhelyeken <u>Erdősült területek:</u> – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08) – A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09) – A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (E11) – Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17) – A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18) – Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. (E20) – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása. (E78) – Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető. (E88) – Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
--	---

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	Alacsony intenzitású legeltetés és kaszálás szolgálja leginkább a megfelelő, mozaikos élőhelyszerkezet kialakítását és fenntartását, amely mellett egyes területrészek tartósan (akár 10 éves periódusban) érintetlenül maradnak. A javaslatok az élőhelyek állapotának megőrzése és javítása érdekében, továbbá az özönnövények jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra. A kezelési egységhez tartozó jelölő fajok (töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>), barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>), karvalyposzáta (<i>Sylvia nisoria</i>)) fészkelő és táplálékkereső állományának állapota szorosan kötődik a cserjés-gyepes táplálkozóhelyek jó állapotának és zavartalanságának fenntartásához. Az idős faegyedeket tartalmazó foltok kedvezőek a fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>), hamvas küllő (<i>Picus canus</i>), örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) számára, ezek védelme érdekében itt a fakitermelés korlátozása és az idős, odvas fák fenntartása szükséges. Valamennyi faj érdekében a költési időszakra vonatkozó egyes előírások a fészkek fizikai veszélyeztetésének elkerülését, ill. a zavarás szintjének mérséklését szolgálják.

TE Őshonos fafajú természetes és természet szerű erdők, valamint idegenhonos fafajokkal elegyes származékaik

Kezelési egység kódja:	TE
Kezelési egység meghatározása:	Őshonos fafajú természetes és természet szerű erdők, valamint idegenhonos fafajokkal elegyes származékaik
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	J2 Láp- és mocsárerdők J5 Égerligetek J6 Keményfás ártéri erdők K1a Gyertyános-kocsányos tölgyesek K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek K5 Bükkösök L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek LY1 Szurdokerdők P1 Őshonos fafajú fiatalosok P8 Vágásterületek RB Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők RDa Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők (részben) RDb Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (részben)
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas köris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) Illír bükkösök (<i>Aremonio-Fagion</i>) (91K0) Pannon cseres-tölgyesek (91M0) Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> erdői (9180*)
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>) Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>) Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>) Hamvas küllő (<i>Picus canus</i>) Kék galamb (<i>Columba oenas</i>) Közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>) Kis légykapó (<i>Ficedula parva</i>) Örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) Balkáni fakopáncs (<i>Dendrocopos syriacus</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Havasi cincér (<i>Rosalia alpina</i>) Gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>) Kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Sárgahasú unka (<i>Bombina variegata</i>) Díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>) Keleti mustárlepke (<i>Leptidea morsei</i>) Közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>) Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) Kis apollólepke (<i>Parnassius mnemosyne</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A fokozottan védett területeken gazdálkodási célú fakitermelés nem folytatható, az esetleges beavatkozások természetvédelmi célokat (pl. inváziós fajok visszaszorítása) szolgálhatnak.

	Ezekon kívül többnyire közepes-jó természetességű állományok kerültek a kezelési egységbe, melyek számos természetvédelmi szempontból jelentős faj számára biztosítanak élőhelyet. A kezelési egység területén kíméletes, esetleg folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében. Cél a faj- és korszakozásban is heterogén, nagyobb vágásfoltokat mellőző állományok fenntartása, az idős (100 év feletti) faegyedek és jelentős mennyiségű (min. az élőfakészlet 5%-ának megfelelő mennyiségű), álló és fekvő holt faanyag jelenléte, arányának növelése, a böhöncös egyedek, biotópfák kíméletével. Amennyiben természetes úton nem keletkezik megfelelő mértékben holtfa, javasolt annak mesterséges kialakítása (pl. gyűrűzéssel). Javasolt az állománynevelések és felújítóvágások során a lékes-csoportos-foltos beavatkozások előnyben részesítése. Hosszabb távon elérni kívánt ideális állapot az erdőrészek 5–20%-ának érintetlenül hagyása (mikroélőhelyek). Az érintetlenül hagyandó részeket célszerű úgy jelölni, hogy azok az állományokon belül elhelyezkedő különleges vagy sérülékeny élőhelyeket, mikrohabitatokban gazdag állományrészeket, természetvédelmi vagy közjóléti objektumokat (pl. védett fajok előfordulási helyei) és a hagyásfákat is magukba foglalják. Cél az újulatfoltok elegyességének, változatosságának megtartása, az idegenhonos fafajok (akác) fokozatos visszaszorítása. A fakitermelést kemény talajon javasolt végezni, a fészkelési időszakon kívül. Körültekintően kiválasztott, állandósított közelítőnyomok használata javasolt. A jellegtelen őshonos fafajú, ill. idegenhonos fafajokkal egyes állományokban a gazdálkodás során javasolt a természetközeli szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítása.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> A 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, valamint a hatályos erdőterv előírásai. Lásd még a 3.2.1.1. pontban megfogalmazott általános előírásokat. <i>Javasolt előírások:</i> <u>Fokozottan védett, ill. egyéb, faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészekben:</u> – Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10) – Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között. (E446) – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73) – Faanyag mozgatása csak kemény talajviszonyok mellett. (E81) <u>Gazdasági célú fakitermeléssel érintett idősebb állományokban:</u> – A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03) – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08) – A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09) – A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (E11) – Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17)

	– A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18) – Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. (E20) – Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m³/ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása. (E22) – A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása. (E31) – Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában. (E38) – A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása. (E78) – Meghatározott erdőrészletekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása. (E80) <u>Megj.:</u> Pl. jelölő, fokozottan védett madárfaj fészke védőkörzetében – Fakitermelés csak augusztus 15. és február 28. között végezhető. (E88) <u>Megj.:</u> Védett területen, vagy védett és fokozottan védett fajok élőhelyein, illetve közösségi jelentőségű élőhelyeken. Az adott faj életciklusához igazodóan az erdőtervben meghatározott korlátozási időszak ettől eltérhet. – Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01) <u>Gazdasági célú fakitermeléssel, ill. erdőneveléssel érintett fiatal és középkorú állományokban (csak a fentiekén túli, specifikus javaslatok):</u> – Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban. (E26) – A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27) – Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása. (E49) – A vágásterületen történő égetés mellőzése. (E50) – Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően. (E68) – Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészletek korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete. (E84) – Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységbe sorolt erdőterületek esetében alapvető cél a jelölő madárfajok fészkelő állományának védelme a közvetlen károkozások (így fészkek elpusztulása vagy azok elhagyása a zavarás következtében) ellen a fakitermelésre vonatkozó területi, időbeli és művelési korlátozásokkal. Hosszabb távú közvetett cél a

	megfelelő erdőszerkezetű állományok létrehozása (idegenhonos fajok visszaszorítása, elegyesség, színezettség, idős, nagy koronájú és odvas fák, ill. holtfa biztosítása, mikroélőhelyek kijelölése fenntartása, talajállapot védelme), amelyek az élőhelyi diverzitás növelésével a fészkelőhelyeket és a táplálékforrásokat stabilizálják. Az odúlakó fajok állományának fenntartása szorosan összefügg a megfelelő mennyiségű és méretű odú, esetleg holtfa rendelkezésre állásával. Az erdészeti károsítók elleni védekezés során szintén a táplálékforrások megőrzésére kell ügyelni. Az erdővel szomszédos más élőhelyek védelme az erdészeti műveletekkel összefüggésben az ott fészkelő és táplálékkereső fajok védelme, ill. közvetve az ottani kedvező élőhelyállapot fenntartása miatt fontos.
--	--

IE Idegenhonos fajú erdők

Kezelési egység kódja:	IE
Kezelési egység meghatározása:	Idegenhonos fajú erdők
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	RDa Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők (részben) RDb Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (részben) S1 Ültetett akácok S2 Nemesnyárasok S3 Egyéb tájidegen lombos erdők S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek S5 Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (részben)
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>) Közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>) Örvös légykapó (<i>Ficedula albicollis</i>) Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) Balkáni fakopáncs (<i>Dendrocopos syriacus</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A gazdálkodás során törekedni kell a természetszerű szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítására.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	Kötelezően betartandó előírások: A 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, valamint a hatályos erdőterv előírásai. Javasolt előírások: – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08) – A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09) – A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból

	értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18) – Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása [<i>Megj.: védett természeti területeken kötelező módon, lásd Tvt. 33.§ (3) b)</i>]. (E54) – Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása. (E62) – Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is). (E64) – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73) – Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása. (E81) <i>Megj.: Pl. jelölő, fokozottan védett madárfaj fészke védőközvetében</i> – Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97)
Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység teljes területén javasolható élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés keretében (túl a jogszabályi kötelezettségként előírt, pl. védett területeken történő fafajcseréken) az idegenhonos faállományok cseréje őshonos fafajú állományokra.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységbe sorolt erdőterületek esetében alapvető cél a jelölő madárfajok fészkelő állományának védelme a közvetlen károkozások (így fészkek elpusztulása vagy azok elhagyása a zavarás következtében) ellen a fakitermelésre vonatkozó területi, időbeli és műveleti korlátozásokkal. A jelölő madárfajok esetében az őshonos fafajú, elegyes, heterogén szerkezetű állományok fészkelő- és táplálkozóterületként jóval kedvezőbbek a homogén, rövidebb vágásfordulóval kezelt tájidegen erdőknél. A javasolt kezelések elsősorban a szerkezetátalakítást, ill. egyes, a jelölő fajok szempontjából kiemelt elemek (idős, odvas fák) kíméletét, ill. arányának növelését célozzák. Az intenzíven terjedő fajokból álló állományok a jelölő élőhelyek szomszédságában azokra negatív hatással vannak/lehetnek, ezért lokalizációjuk, illetve fafajcsere indokolt. Az erdészeti károsítók elleni védekezéskor szintén a táplálékforrások megőrzésére kell ügyelni. Az erdőkkel szomszédos más élőhelyek védelme az erdészeti műveletekkel összefüggésben az ott fészkelő és táplálékkereső fajok védelme, ill. közvetve az ottani kedvező élőhelyállapot fenntartása miatt fontos.

AG Agrár élőhelyek

Kezelési egység kódja:	AG
Kezelési egység meghatározása:	Agrár élőhelyek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák T2 Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák T8 Extenzív szőlők és gyümölcsösök T9 Kiskertek (részben) T10 Fiatal parlag és ugar
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>) Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nincs érintett faj.
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységben döntően szántóföldi művelés (elenyésző mértékben szőlő- és gyümölcsstermesztés) folyik, mely nem veszélyezteti közvetlenül a közösségi jelentőségű madárfajokat, viszont pozitív hatással lehet a potenciális táplálkozóterületek állapotára. Művelési ág megváltoztatása szántóból gyeppé vagy erdővé történő átalakítással támogatható.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	Kötelezően betartandó előírások: Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKA) - 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet Javasolt előírások: – Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható. (SZ10) – Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett. (SZ21) – Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 2 hektár. (SZ28) – Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket (SZ35) – Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető. (SZ43) – Szántó vizes élőhellyé alakítása spontán gyeperesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ51) – Szántó füves élőhellyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ52) – Szántó füves élőhellyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását. (SZ53) – Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható. (SZ56) – Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyep kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők. (SZ67) – A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges. (SZ64) – A parcella körül természetes talajvédelmet szolgáló táblaszegély fenntartása, illetve telepítése, amely őshonos cserjékből vagy fák-ból álló sövény, illetve fasor lehet. A táblaszegély inváziós cserje és fafajoktól való mentességének biztosítása kizárólag mechanikai eszközökkel. (SZ68) – Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése. (SZ74)

Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés a termőhelynek megfelelő, őshonos fűfélékkel (gyepesítés), vagy fafajokkal (erdősítés).
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	Fenti javaslatok az agrárterületek (mint közösségi madárfajok táplálkozóterületei), ill. a környező élőhelyek (mint közösségi madárfajok költő- és táplálkozóterületei) védelmében kerültek megfogalmazásra, az intenzív művelésből fakadó veszélyforrások, szennyeződések mérséklése, ill. a biodiverzitás (táplálékforrások bővülése) növelése érdekében. Természetvédelmi szempontból egyértelműen kedvezőbb a gyepek vagy erdők jelenlegi szántóföldek helyén.

BE Beépített területek

Kezelési egység kódja:	BE
Kezelési egység meghatározása:	Beépített területek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	T9 Kiskertek (részben) U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények U3 Falvak, falu jellegű külvárosok U4 Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók U10 Tanyák, családi gazdaságok U11 Út- és vasúthálózat
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű madárfajok:	Töviszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>) Balkáni fakopáncs (<i>Dendrocopos syriacus</i>) Tőkés réce (<i>Anas platyrhynchos</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nincs érintett faj.
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz köthető javaslatok nem kerültek megfogalmazásra.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> Az általános részben megtalálhatókon túl további kötelezően betartandó előírások nincsenek. <i>Javasolt előírások:</i> – A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. (E41). <u>Megj.:</u> a fakivágás 09.01.-03.15. között javasolt. – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) – Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges. (GY29)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

javaslatok:	
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységben csupán néhány zavarástűrő jelölő és egyéb közösségi jelentőségű madárfaj fordul elő, nem jelentős állományokkal. A néhány megfogalmazott kezelési javaslat általános jellegű, az alapvető védelmi célokat (pl. fészkek megóvása), ill. az inváziós fajok állományainak kordában tartását célozza.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A tervezési területen madárvédelmi szempontból kiemelendő élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés az elmúlt időszakban nem történt, ill. a közeljövőben nincs napirenden.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Ebben a pontban azon fajok esetében teszünk fajvédelmi intézkedésre javaslatot, amelyeknél az egyes kezelési egységeknél tett javaslatokon túlmenő intézkedések segítségével még eredményesebb lehet az adott fajra vonatkozó fajvédelmi tevékenység, továbbá amelyekre a tervezési területen a Nemzeti Park Igazgatóság a gyakorlatban már működő javaslatokat dolgozott ki.

Fekete gólya (*Ciconia nigra*): A fészkelési időszakban, 03. 01-től 08. 15-ig a fészkek 400 m sugarú környezetében gazdasági tevékenységből vagy más forrásból adódó zavarás nem engedhető meg. Fészkelési időn kívül a fészkek 100 m sugarú környezetében nem javasolt fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel.

Darázsölyv (*Pernis apivorus*): A fészkelési időszakban, 05. 01-től 08. 15-ig a fészkek 200 m sugarú környezetében gazdasági tevékenységből vagy más forrásból adódó zavarás nem engedhető meg. Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem javasolt fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel.

Rétisas (*Haliaeetus albicilla*): A fészkelési időszakban, 01. 01-től 07. 15-ig a fészkek 400 m sugarú környezetében gazdasági tevékenységből vagy más forrásból adódó zavarás nem engedhető meg. Fészkelési időn kívül a fészkek 100 m sugarú környezetében nem javasolt fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel.

Cigányréce (*Aythya nyroca*): A fészkelőhelyeül szolgáló halastavak szegélynövényzetének (nádas, mocsár, magassásos) érintetlenségét biztosítani szükséges a fészkelési időszakban.

Odúlakó erdei fajok (fekete harkály (*Dryocopus martius*), hamvas küllő (*Picus canus*), kék galamb (*Columba oenas*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), kis légykapó (*Ficedula parva*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*): Élőhelyi igényük és védelmi lehetőségeik közel azonosak: valamennyi faj számára ideálisak a őshonos lombos fafajokból álló, elegyes,

szerkezetességben és fajokösszetételben heterogén, legalább elszórtan idős fákat vagy idős állományfoltokat, köztük holtfát és odvas egyedeket is tartalmazó erdőállományok. Az ilyen élőhelyek kialakítására és fenntartására optimálisak a folyamatos erdőborítást biztosító (elsősorban faanyagtermelést nem szolgáló és örökerdő) üzemmódok, de körültekintő erdőműveléssel átmeneti és vágásos üzemmód is megfelelő lehet számukra.

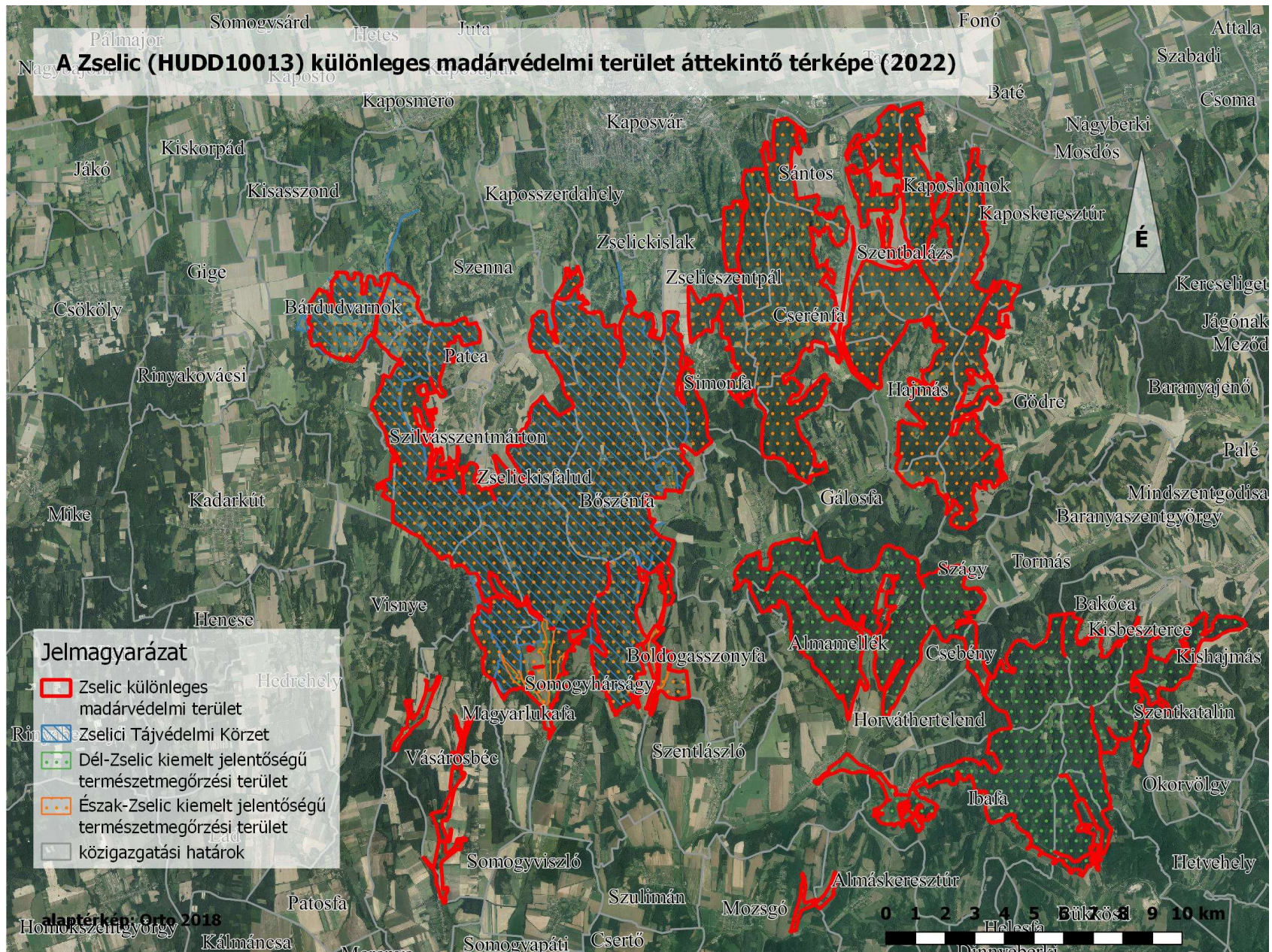
Fontos az erdőtervben meghatározott időbeli korlátozások (jó természetességű honos állományokban a vegetációs időn kívül – 08.01. - 03.15. közötti időszakban – történő fakitermelés, a tisztítások és törzskiválasztó gyérítések kivételével) betartása, ill. a mikroélőhelyek (fák, facsoportok) kijelölése és folyamatos fenntartása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Vizsgálandó	Vizsgálat jellege	Módszertan	Gyakoriság	Kapcsolódó program
Ritka és telepesen költő madárfajok monitorozása (pl. fekete gólya, réti sas)	Monitoring	NBmR	évente	Natura 2000 monitoring
Odúlakó erdei fajok (pl. fekete harkály, hamvas küllő, örvös légykapó) költőállományok monitorozása	Monitoring	MAP	2-3 évente	Natura 2000 monitoring
Mesterséges odútelepek-, fészekalapok kihelyezése és ellenőrzése	Monitoring	NBmR	évente	Natura 2000 monitoring
Állandó hálófelületű madárbefogás (CES gyűrűzés), bokros-cserjés mintaterületen	Monitoring	CES protokoll	évente	Natura 2000 monitoring, CES

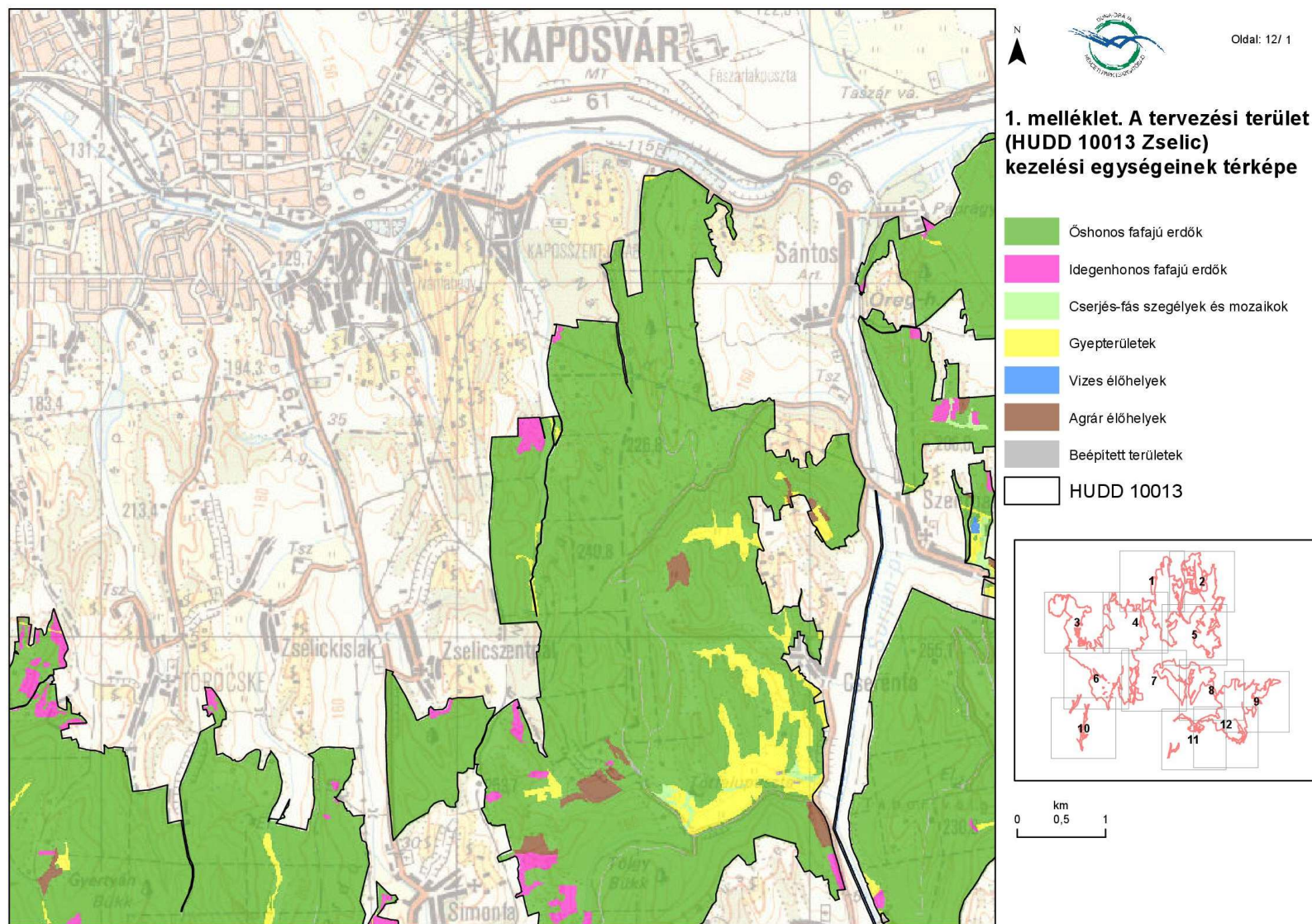
Az erdőgazdálkodás különféle gyakorlatainak (tarvágás, fokozatos felújító vágás, természetes és mesterséges erdőfelújítás stb.) élővilágra gyakorolt hatásainak vizsgálatához monitoring rendszer felállítása és üzemeltetése, valamint azok adatainak elemzése javasolt annak érdekében, hogy a helyes gazdálkodói gyakorlat kialakítása megalapozottan segíthetővé váljék.

3.2.5. Mellékletek

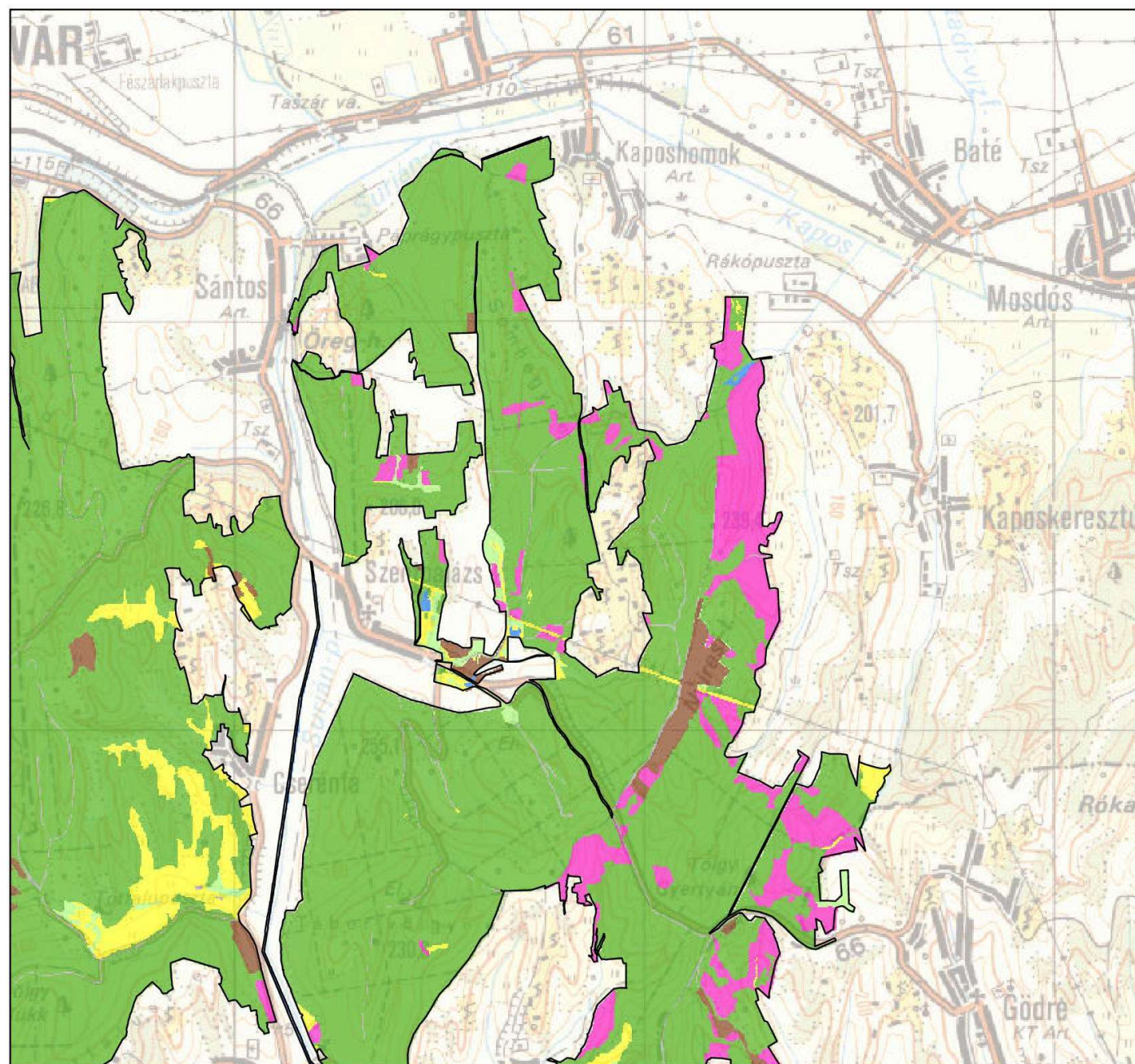
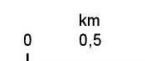
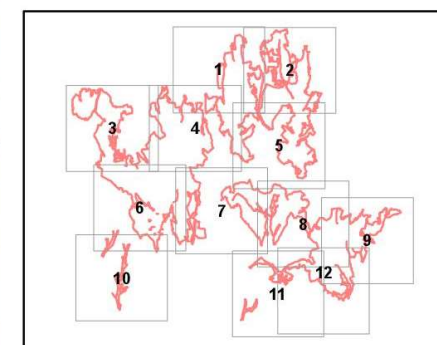
A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

A HUDD10013 Zselic különleges madárvédelmi terület Natura 2000 fenntartási terv kezelési egységeinek térképei a DDNPI 2019-2020-ban elkészített ÁNÉR-rendszerű élőhelytérképei alapján készültek.

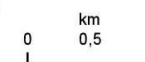
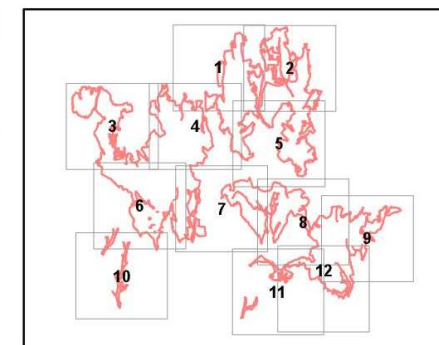

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

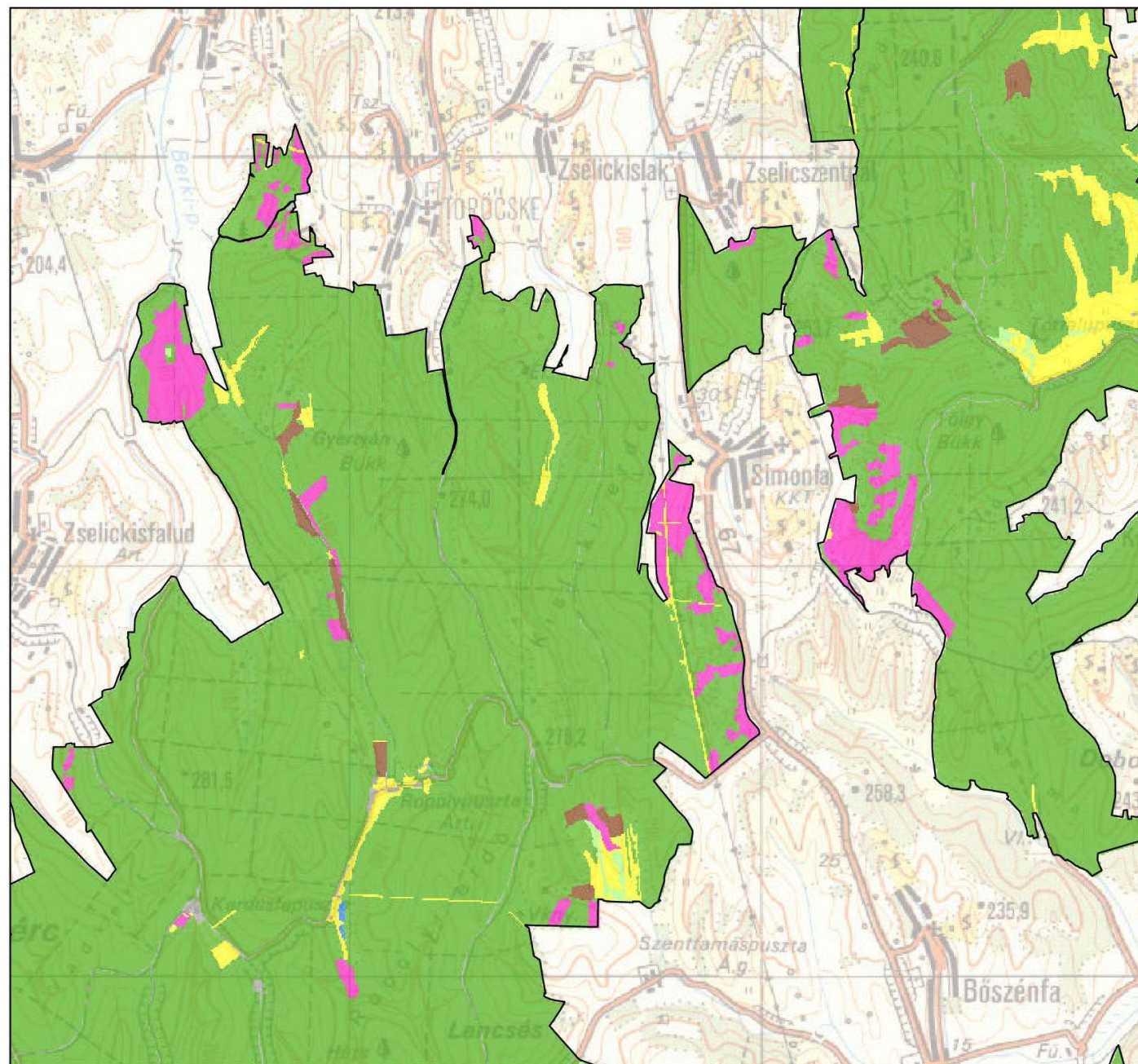
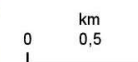
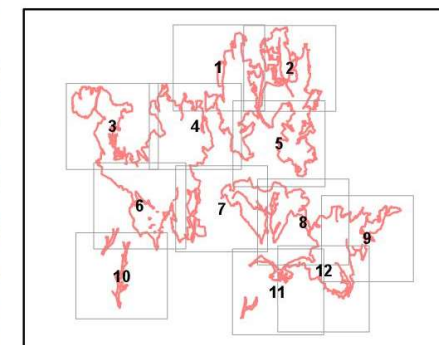

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

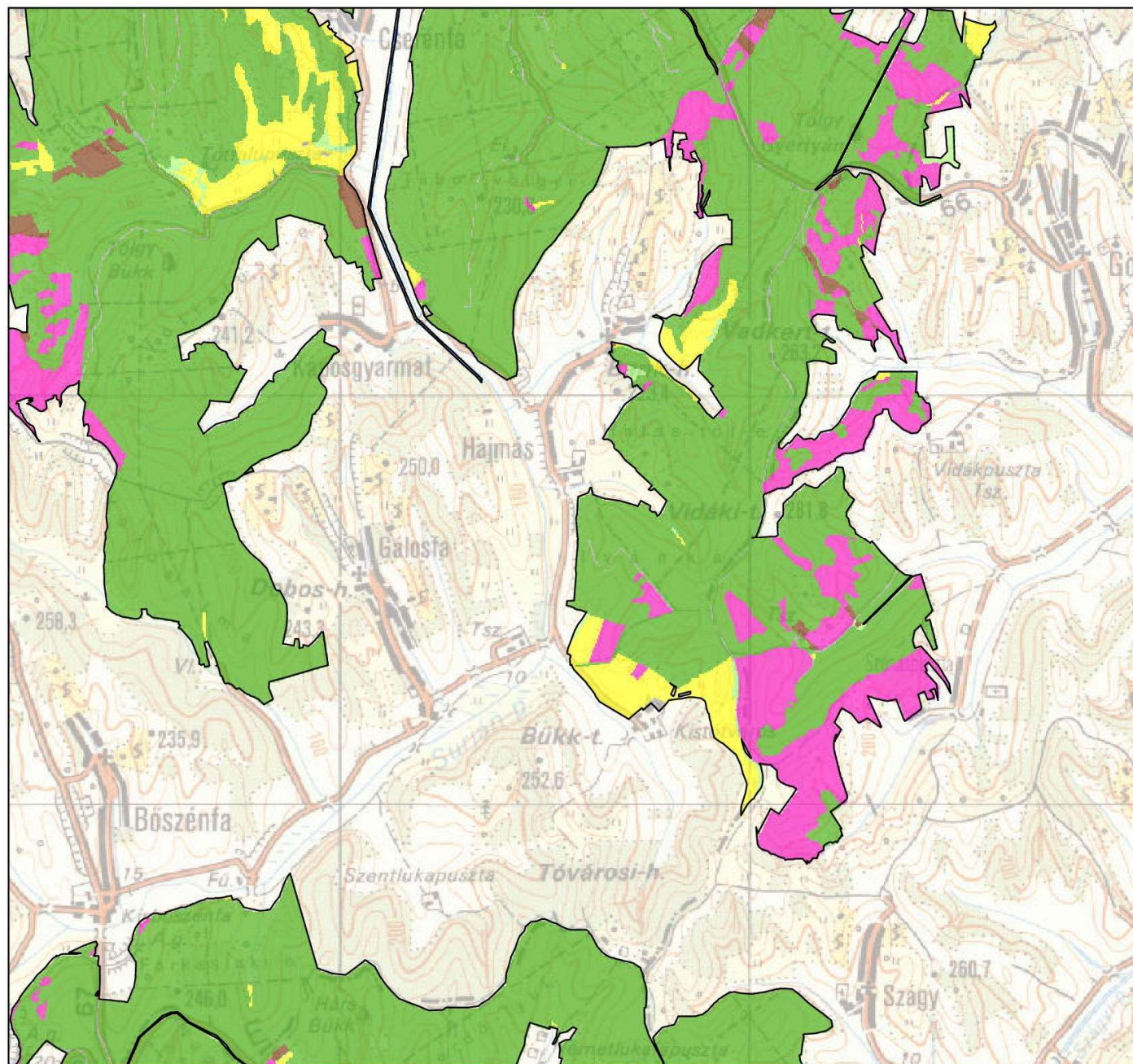
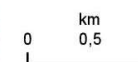
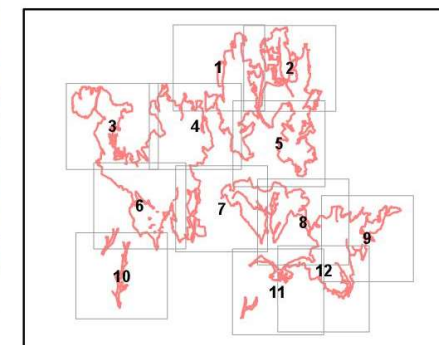

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

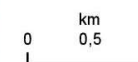
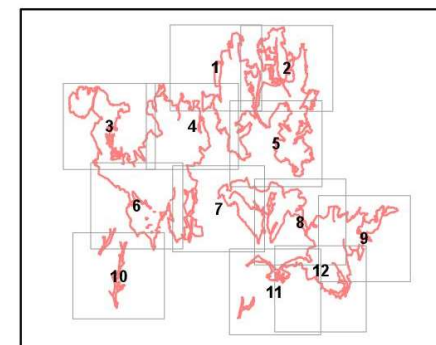

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

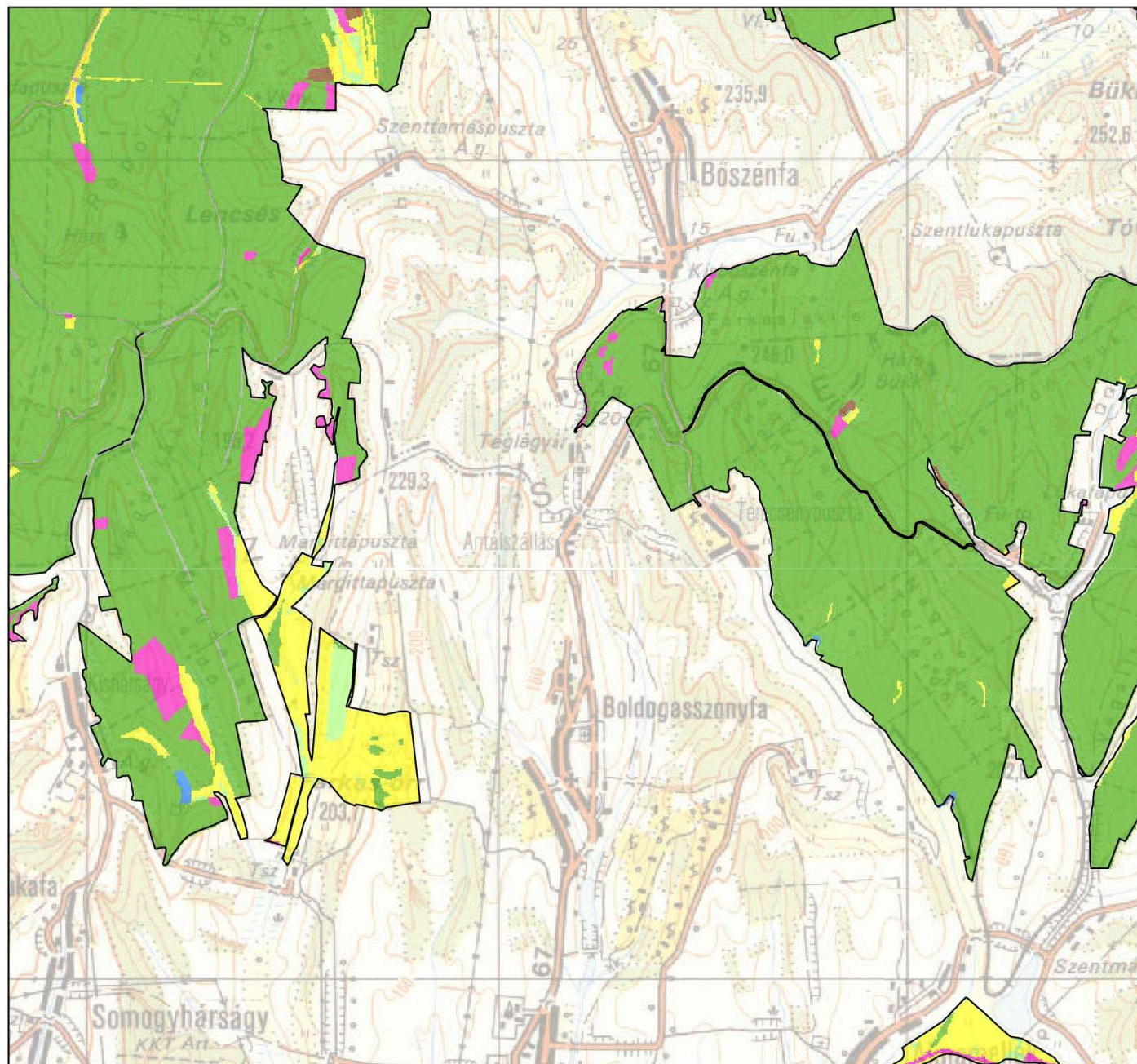
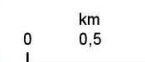
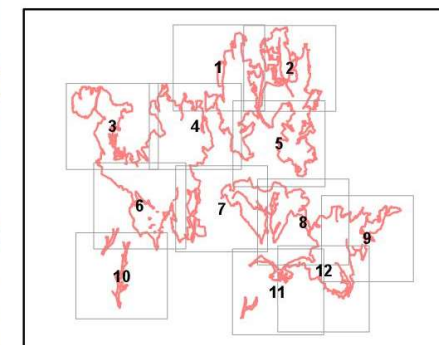

	Őshonos fajú erdők
	Idegenhonos fajú erdők
	Cserjés-fás szegélyek és mozaikok
	Gyepterületek
	Vizes élőhelyek
	Agrár élőhelyek
	Beépített területek
	HUDD 10013

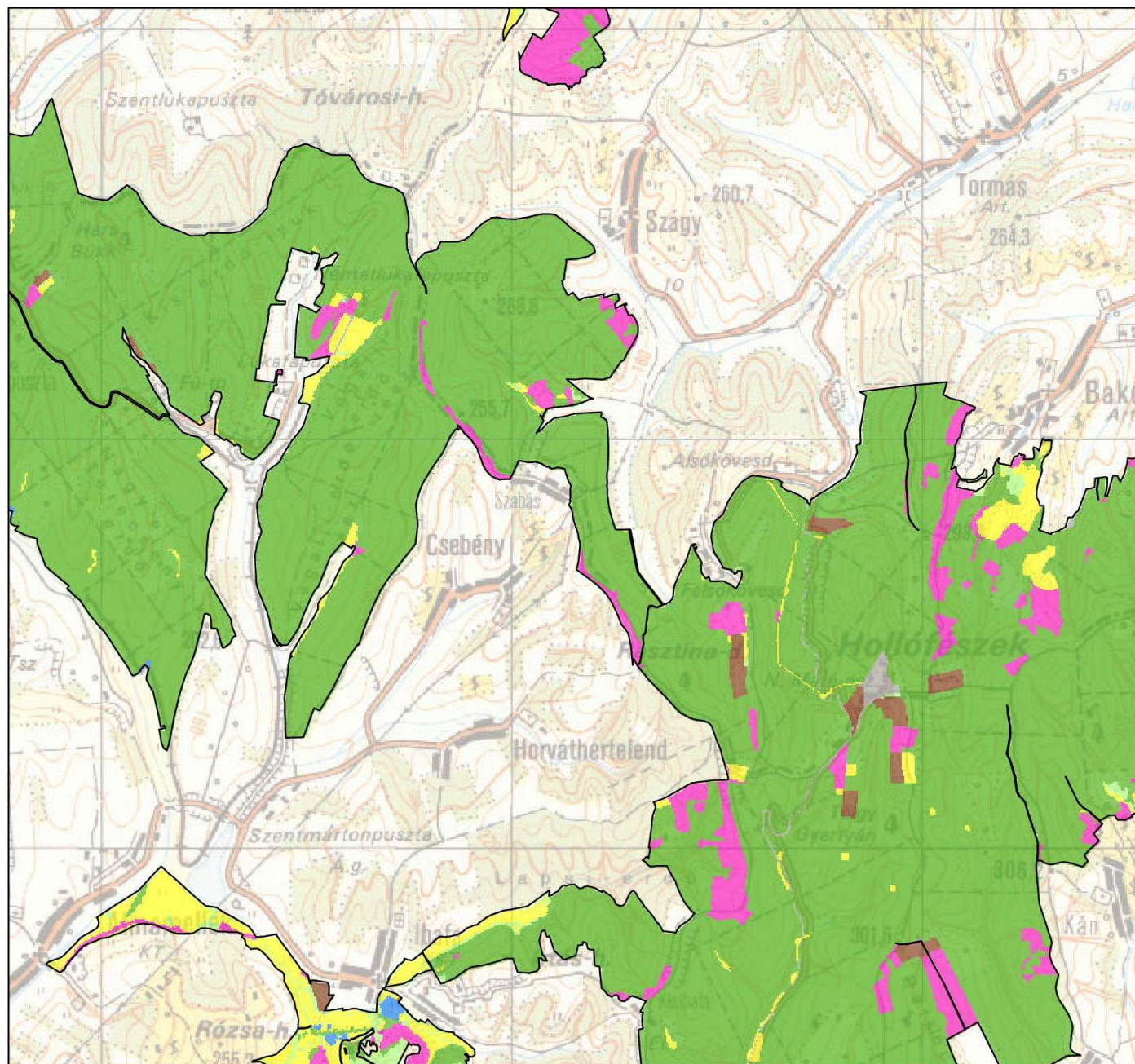
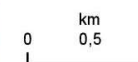
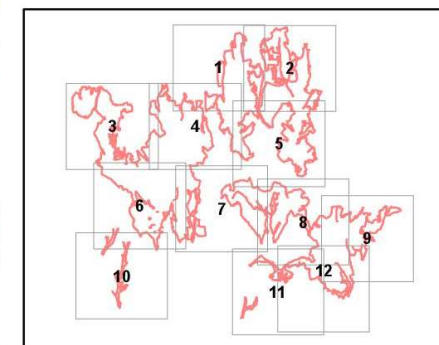

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

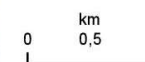
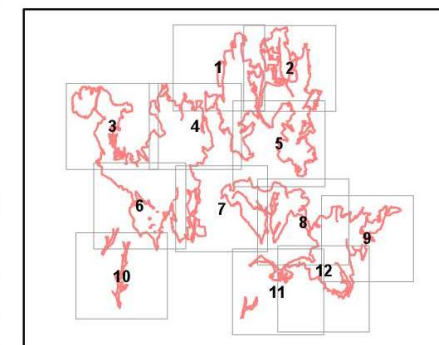

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

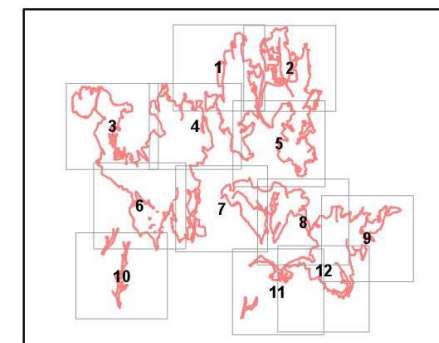
1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

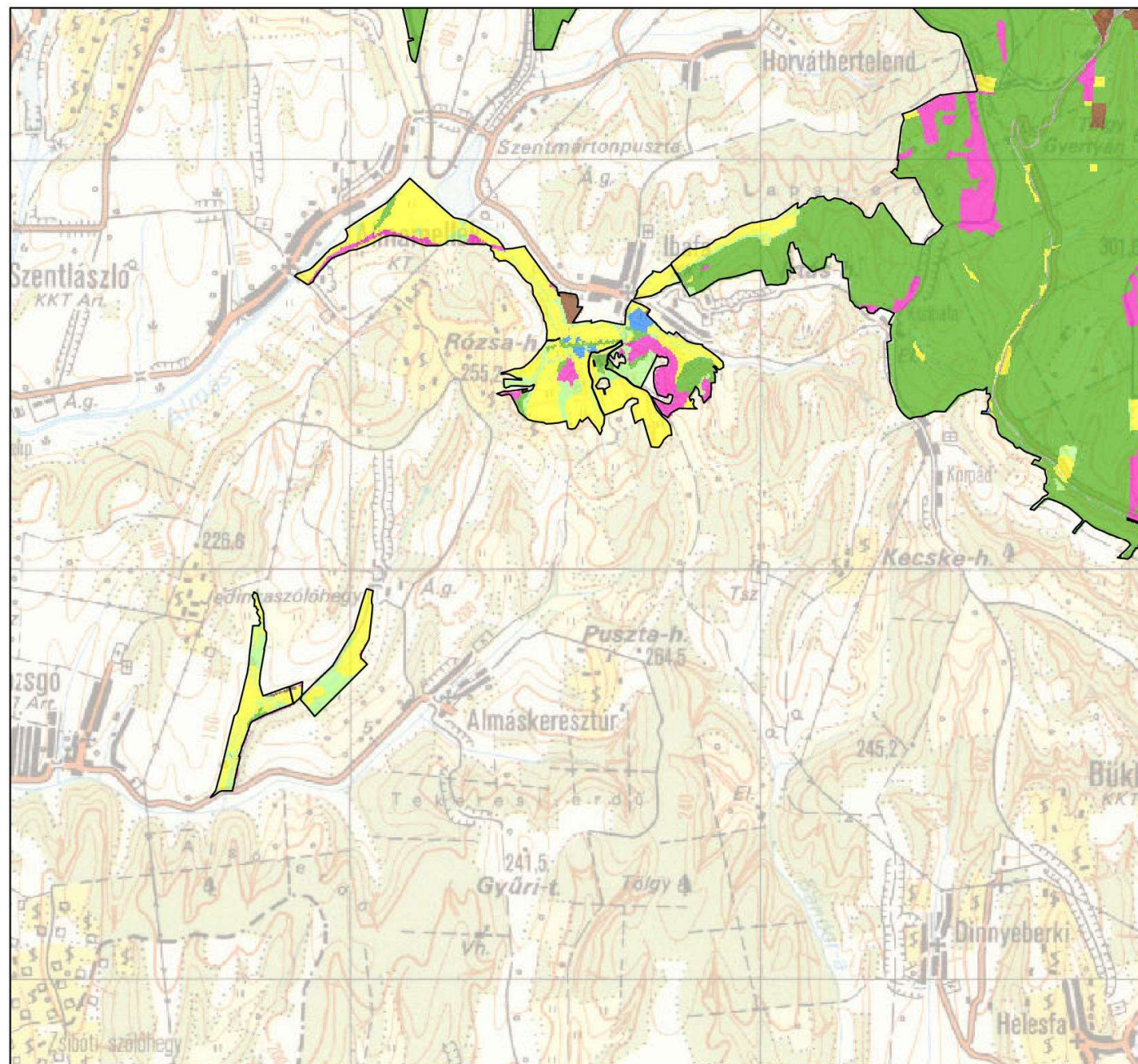
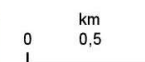
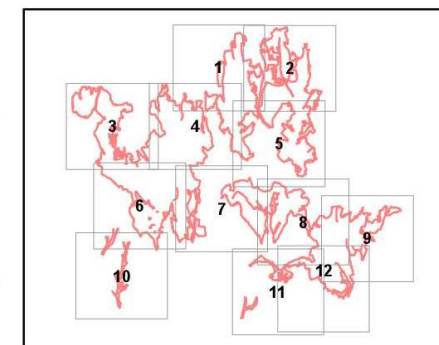
1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

- Öshonos fafajú erdők
- Idegenhonos fafajú erdők
- Cserjés-fás szegélyek és mozaikok
- Gyepterületek
- Vizes élőhelyek
- Agrár élőhelyek
- Beépített területek
- HUDD 10013

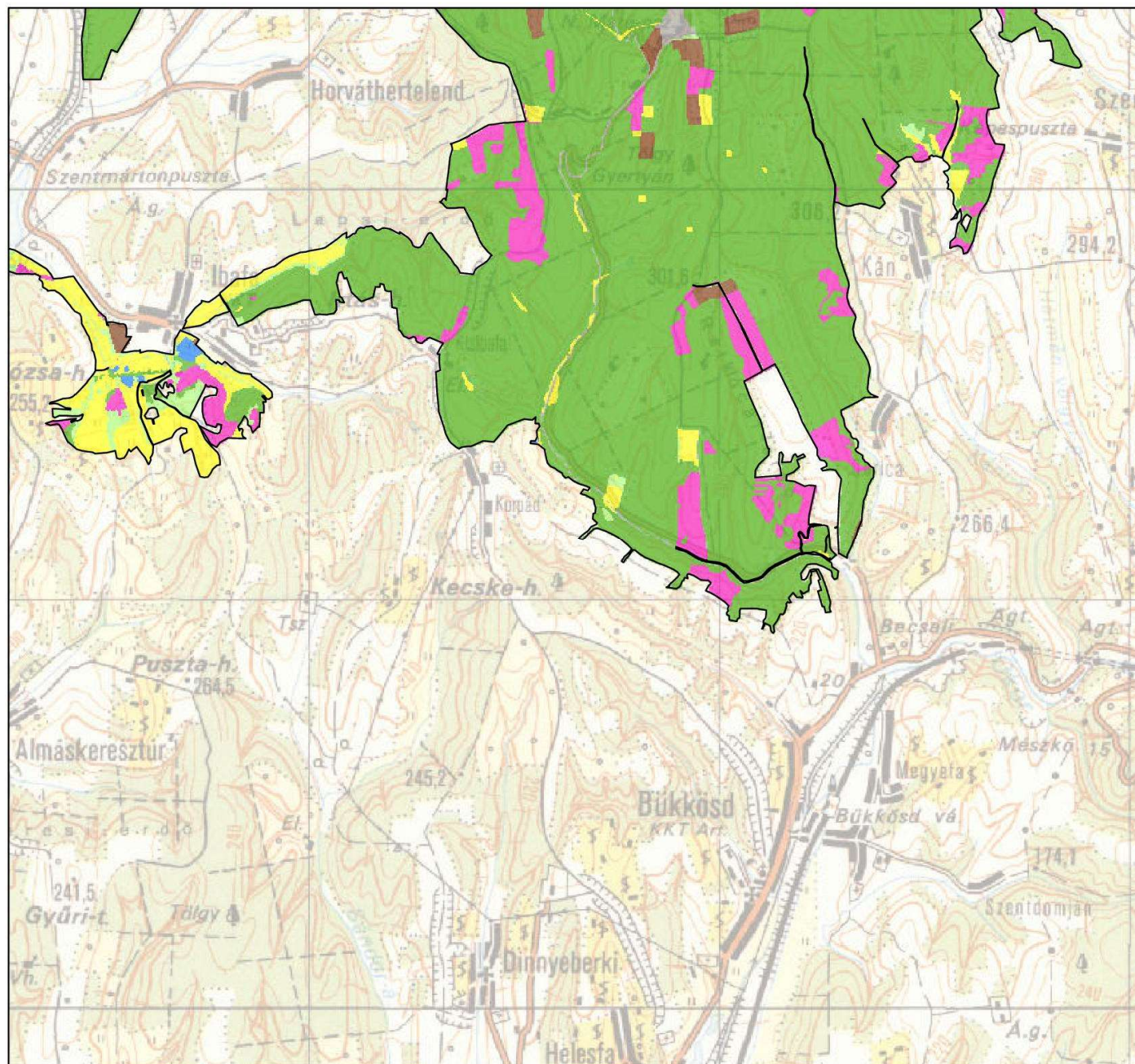
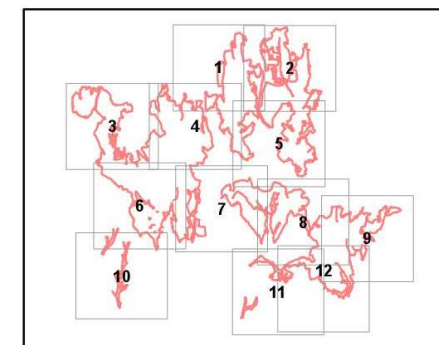
1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

- Öshonos fafajú erdők
- Idegenhonos fafajú erdők
- Cserjés-fás szegélyek és mozaikok
- Gyepterületek
- Vizes élőhelyek
- Agrár élőhelyek
- Beépített területek
- HUDD 10013

1. melléklet. A tervezési terület (HUDD 10013 Zselic) kezelési egységeinek térképe

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Zselic (HUDD10013) különleges madárvédelmi területhez tartozik, így fenntartásával kapcsolatban alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó. A tervezési terület részét képezi a Zselici Tájvédelmi Körzet országos jelentőségű védett természeti terület (8136,36 ha, 35,29%). A védett területeken, illetve a tervezési területen előforduló védett fajok és természeti értékek alapján a védett területen kívüli Natura 2000 területeken is figyelembe kell venni a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényt.

A tervezési területet országos ökológiai hálózati magterület 96,31 %-ban, ökológiai folyosó 2,36 %-ban (összesen 98,67 %-ban) érinti.

A tervezési területet 88%-ban erdők borítják. Az üzem mód-megnevezéssel ellátott részletek 85%-a vágásos erdő, 11%-a átmeneti erdő, elenyésző a faanyagtermelést nem szolgáló és örök erdő üzem mód aránya. A terület üzem mód-megnevezéssel ellátott részleteinek elsődleges rendeltetése 60%-ban védelmi (ezen belül 49% természetvédelmi, 6% talajvédelmi, 5% Natura 2000), 40%-ban gazdasági (elenyésző a közjóléti rendeltetés aránya).

A tervezési terület földrészleteiből 19.990 ha szerepel az erdészeti nyilvántartásban, 4742 erdő részletben. A terület erdőterületeinek 70%-a állami tulajdon, amely megoszlik a SEFAG és Mecsekerdő Zrt. között, a magán-erdőterületek kiterjedése 30%. A folyamatos erdőborítást szolgáló üzem mód gyakorlatilag kizárólag az állami területeken van jelen.

A tervezési területen a mezőgazdálkodás szántóföldi művelés formájában a peremterületeken van jelen (788 ha), jellemzően intenzív művelésű egyéves kultúrákat alkalmazva. Ugyancsak a peremterületeken csoportosulnak a gyepek, melyeket többnyire legeltetéssel és/vagy kaszálással hasznosítanak. Jelentős a rét (506 ha) és legelő (984 ha) művelési ágú területek aránya, azonban ezek között elég sok a felhagyott terület. A gyümölcsösök, szőlők kiterjedése elenyésző (<5 ha), említésre méltó néhány halastó (összesen 20 ha).

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014–2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014–2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015 és 2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007 és 2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014–2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007–2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014–2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az alábbi honlapon:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_ak_tualizalt_041219.pdf

A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedésjogcím elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedésjogcím mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrésztlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások

A tervezési terület gyepterületein a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás – a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet betartása mellett – igénybe vehető.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális előíráscsoportjai, igénybe vehetők [VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-10.1.1-21 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, valamint az Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása támogatások (VP-4-11.1.-11.2.-15, VP-4-11.1.-11.2.-18, VP-4-11.1.-11.2.-21)].

Az egységes területalapú támogatás igénybevételének jelenleg hatályos szabályait az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.

A tervezési területen az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igényelhető ún. zöldítés támogatás. Ehhez minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllelegtetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

KAP II. pillér

Az élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-21 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 5) VP-4-11.1.-11.2.-21 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 6) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 7) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
- 8) VP4-13.2.1.-16 Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
- 9) VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése
- 10) VP4-10.2.1.1.-21 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

Erdészeti támogatások

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések

- 4) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 5) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 6) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 7) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése
- 8) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 9) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése,
- 10) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 11) VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gépbeszerzése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások
- 13) VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, illetve azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevétele szintjének növelése szükséges, de az élőhelyek jellegéből adódóan ennek esetleges elmaradása sem veszélyeztetni alapvetően a terület jelölő értékeinek fennmaradását.

Gyepek esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok extenzív gyeptáborozás vagy ökológiai gyeptáborozás célprogramjainak lehetőségeit is javasolt igénybe venni.

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések igénybevétele.

A jelölő élőhelyek és fajok jelentős része az állami tulajdonban lévő védett területeken található, melyek költségvetési szervek kezelésében állnak, illetve a Natura 2000 kijelölés miatt szükséges korlátozások is elsősorban ezeken a területeken érvényesülnek. Javasolt, hogy a kompenzációs támogatásokhoz önkormányzati és állami szereplők (pl. erdőgazdálkodók) is hozzájuthassanak.

A 269/2007. (X.18.) Kormányrendelettel Kormányrendelet kötelezővé teszi a hasznosítást (legeltetés vagy kaszálás), viszont bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára a legkedvezőbb a terület érintetlenül hagyása, ezért javasolt ennek lehetőségét megteremteni. Javasolt a fenti lehetőség rendeletekbe való valamilyen formában történő beemelése.

Javasolt, hogy erdőterületeken a kis kiterjedésű szerkezetátalakításokra is járjon támogatás.

3.3.2. Pályázatok

A Zselic területén jelenleg természetvédelmi szempontból releváns pályázat megvalósításáról vagy előkészítéséről nincs információ, de megemlítendő „Az Országos Magyar Vadászkamara 2022/2023. vadászati évre szóló pályázati felhívása”, melyben a támogatás igénybevétele megvalósítható célok és a támogatható tevékenységek között több természetvédelmet is szolgáló tevékenység támogatására lehet pályázatot benyújtani. Továbbá a Vidékfejlesztési Program, a Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program, valamint a LIFE program keretében van lehetőség pályázat benyújtására.

3.3.3. Egyéb

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület haszonbérbe adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemeket a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz igazodva választottuk ki.

Az érintett államigazgatási szervek, hatóságok, önkormányzatok, tulajdonosok, gazdálkodók, területhasználók, gazdálkodói érdekképviselői szervek, civil szervezetek vagy hivatali kapun, vagy postai úton és/vagy e-mailben kaptak értesítést az egyeztetési dokumentációval kapcsolatban. A tervet mindenki számára hozzáférhetővé tettünk a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, valamint az érintett önkormányzatok honlapjain elektronikus formában. A személyes egyeztetés és információnyújtás érdekében ügyintézőnk telefonos elérhetőségét biztosítottuk az érdekeltek számára.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Weboldal feltöltése aktuális információkkal és az egyeztetési dokumentumokkal. A terv az egyeztetés megkezdése óta mindenki számára elérhető a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság honlapján.

Érintettek tájékoztatása levélben, hivatali kapun, postai úton vagy e-mailben történő megkereséssel: a következő fejezetben felsorolt címzettek számára a tájékoztató és a dokumentáció kiküldésre került.

Önkormányzati közzététellel is hozzáférhetővé tettük az egyeztetési dokumentációt, minden érintett önkormányzat honlapján hirdetményként megjelent a fenntartási terv tervezete és az egyeztetésről szóló tájékoztató.

Telefonos egyeztetéseket folytattunk az érdeklődőkkel (jellemzően magántulajdonosokkal és bérlőkkel) a terv részleteiről.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
írásos értesítés (levél, hivatali kapu, e-mail)	Hatóságok	Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály	értesítések kiküldése: 2022.03.03.	75 db értesítő és meghívó 4 db írásos észrevétel
		Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály		
		Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi Osztály		
		Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Földművelésügyi Osztály		
		Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály		
		Baranya Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti és Földművelésügyi Osztály		
		Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi Osztály		
		Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
	Önkormányzatok	Almamellék Község Önkormányzata		
		Almáskeresztúr Község Önkormányzata		
		Bakóca Község Önkormányzata		
		Bárdudvarnok Község Önkormányzata		
		Boldogasszonyfa Község Önkormányzata		
		Bőszénfa Község Önkormányzata		
		Bükkösd Község Önkormányzata		
		Csebény Község Önkormányzata		
		Cserénfa Község Önkormányzata		

		Gálosfa Község Önkormányzata		
		Gödre Község Önkormányzata		
		Hajmás Község Önkormányzata		
		Hetvehely Község Önkormányzata		
		Horváthertelend Község Önkormányzata		
		Ibafa Község Önkormányzata		
		Kaposgyarmat Község Önkormányzata		
		Kaposhomok Község Önkormányzata		
		Kaposkeresztúr Község Önkormányzata		
		Kaposvár Város Önkormányzata		
		Kaposszerdahely Község Önkormányzata		
		Kisbeszterce Község Önkormányzata		
		Kishajmás Község Önkormányzata		
		Magyarlukafa Község Önkormányzata		
		Mindszentgodisa Község Önkormányzata		
		Mozsgó Község Önkormányzata		
		Patca Község Önkormányzata		
		Sántos Község Önkormányzata		
		Simonfa Község Önkormányzata		
		Somogyhárság Község Önkormányzata		
		Somogyhatvan Község Önkormányzata		
		Szágy Község Önkormányzata		
		Szenna Község Önkormányzata		
		Szentbalázs Község Önkormányzata		
		Szentkatalin Község Önkormányzata		
		Szentlászló Község Önkormányzata		
		Szilvásszentmárton Község Önkormányzata		
		Tormás Község Önkormányzata		
		Vásárosbéc Község Önkormányzata		
		Visnye Község Önkormányzata		
		Zselickisfalud Község Önkormányzata		
		Zselickislak Község Önkormányzata		
		Zselicszentpál Község Önkormányzata		
	Tulajdonosok és	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.		
		Mecsekerdő Zrt.		

	kezelők	Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság		
	vad- gazdálkodók	Baté-Mosdós-Nagyberki Földtulajdonosok Vadásztársasága		
		Zselici Vadásztársaság		
		Szent Benedek Vadásztársaság		
		Surján-Kapos Völgye Vadásztársaság		
		Westerheide Kft.		
		Szent István Egyetem		
		Aranyborjú Földtulajdonosi Vadásztársaság		
		Bükkösi Bikkmány Vadásztársaság		
		Hunor-Almamellék Vadásztársaság		
		Gödrei Zrt.		
		Okorvölgyi Vadásztársaság		
		Somogyhársági Nimród Vadásztársaság		
	érdek- képviselői szervek	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy Megyei Igazgatóság		
		Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Baranya Megyei Igazgatóság		
	civil természet- védelmi szervezetek	Somogy Természetvédelmi Szervezet		
		Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesület		
		Szinergia Egyesület		
		Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület		
		Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei Helyi Csoport		
		Szinergia Egyesület		
		Dél-Balatoni Természetvédelmi Egyesület		
		Mecsek-Völgység-Hegyhát Egyesület		
webes közzététel	valamennyi célcsoport	nyilvános		n.a.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Vélemény adó érintett szervezet/személy	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály 2022.03.28.	A Természetvédelmi Hatóság a fenntartási terv tervezetét megismerte, az abban foglaltakkal egyetért, kiegészítéssel nem kívánt élni.	-
Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály 2022.03.26.	A Kormányhivatalnak a tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kívánt élni.	-
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2022.03.04.	Szakmai észrevételt nem tesz, felhívja rá a figyelmet, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, továbbá a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet szerinti vízgazdálkodási fenntartási tevékenységeinek egymás mellett zavartalanul történő elvégezhetőségét biztosítani kell, az ehhez esetlegesen szükséges egyeztetéseket le kell folytatni.	-
Mecsekerdő Zrt. 2022.04.14.	1. Javasolja egyes veszélyeztető tényezők hatásainak felülvizsgálatát, illetve pontosítását.	1. A tervet a javaslatoknak megfelelően részben módosítottuk.

	2. TE kezelési egység E88 javaslata általánosságban nem elfogadható, a körzeti erdőtervek a védett, fokozottan védett fajok, közösségi jelentőségű, jelölő élőhelyek, jelölő fajok valós előfordulására alapozva állapítanak meg természetvédelmi korlátozásokat. korlátozás 3. Javasolja, hogy a 3.2.3 fejezet odúlakó erdei fajokra vonatkozó részében szereplő időbeli korlátozások csak a növedékfokozó gyérítésekre, felújítóvágásokra és szálalóvágásokra vonatkozzanak.	2. A javaslatot az alábbi megjegyzéssel láttuk el: Védett és fokozottan védett fajok élőhelyein, illetve közösségi jelentőségű élőhelyeken. 3. A tervet a javaslat alapján módosítottuk.
--	--	--

4. Jóváhagyó nyilatkozat

Nyilatkozat

A HUDD10013 Zselic különleges madárvédelmi terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD10013 Zselic Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2022. december „”